

BETÆNKNING
vedrørende
REVISION AF
FODERSTOFLOVGIVNINGEN

*Afgivet af
Landbrugsministeriets Kommission
til revision af
foderstoflovgivningen*

BETÆNKNING NR. 686

KØBENHAVN 1973

ISBN 87 503 1437 8

Statens trykningskontor
La 00-154-bet

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. Kommissoriet	5
2. De for tiden gældende bestemmelser vedrørende handel med foderstoffer	5
3. Lovkommissionens nedsættelse	6
4. Omsætningen af handelsfoderstoffer	8
5. Tilsynet med overholdelsen af foderstoflovens bestemmelser	9
6. Foderstofforbrugernes muligheder for selv at lade foderstoffer undersøge	10
7. Hensynet til kommende EF-bestemmelser	12
8. Ublandede foderstoffer	13
9. Foderblandinger	14
10. Fodermiddelvurderingen	20
11. Kontrol med overholdelsen af lovens bestemmelser	23
12. Udgifterne ved tilsynet	24
13. Den frivillige foderstofkontrol	26
14. Mindretalsudtalelser	30
15. Lovudkast	34
16. Bilag og tabeller	37

1. KOMMISSORIET

Landbrugsministeriet har under 26. marts 1971 nedsat en kommission med den opgave at fremkomme med forslag til revision af lov nr. 93 af 16. marts 1962 om handel med foderstoffer med senere ændringer. Kommissionen skal i sine overvejelser om forslaget indhold i gørligt omfang inddrage principperne for fodervurderingen i de nordiske lande, ligesom der så vidt muligt skal tages hensyn til foderstoflovgivningen i fællesmarkedet med henblik på Danmarks eventuelle indtræden i fællesmarkedet.

2. DE FOR TIDEN GÆLDENDE BESTEMMELSER VEDRØRENDE HANDEL MED FODERSTOFFER

Den for tiden gældende lovgivning vedrørende handel med foderstoffer i Danmark er indeholdt i lov nr. 93 af 16. marts 1962 som ændret ved (1) lov nr. 113 af 30. marts 1966, (2) lov nr. 280 af 18. juni 1969 og (3) lov nr. 531 af 13. december 1972.

Loven af 16. marts 1962 er i alt væsentligt en ajourføring af de bestemmelser, som var indeholdt i lov nr. 135/1939 af 13. april 1938 om handel med foder- og gødningsstoffer samt grundforbedringsmidler.

De stedfundne ændringer vedrører særligt (1) opfodringsfærdige minkfoderblandinger, (2) anvendelsen af kunsttørrede grønafrøder i foderblandinger og (3) sådanne ændringer, som var nødvendiggjort af Danmarks indtræden i De Europæiske Fællesskaber.

Til disse love knytter sig følgende for tiden gældende bekendtgørelser.

Bekendtgørelse nr. 387 af 18. december 1962 om handel med foderstoffer.

Bekendtgørelse nr. 265 af 14. juni 1967 om handel med opfodringsfærdige minkfoderblandinger.

Bekendtgørelse nr. 171 af 16. maj 1968 om lægemiddelholdige foderstoffer.

Bekendtgørelse nr. 281 af 11. juli 1968 om ændring i bekendtgørelse nr. 387 af 18. december 1962.

Bekendtgørelse nr. 356 af 22. oktober 1968 om forbud mod indførelse samt fremstilling af foderstoffer med indhold af jordnødder eller produkter heraf.

Bekendtgørelse nr. 298 af 24. juni 1969 om ændring af bekendtgørelse om handel med foderstoffer.

Bekendtgørelse nr. 471 af 3. december 1970 om ændring af bekendtgørelse om lægemiddelholdige foderstoffer.

Bekendtgørelse nr. 56 af 2. marts 1972 om ændring af bekendtgørelse om handel med foderstoffer og

Bekendtgørelse nr. 395 af 28. september 1972 om ændring af bekendtgørelse om lægemiddelholdige foderstoffer.

3. LOVKOMMISSIONENS NEDSÆTTELSE

I skrivelse af 7. oktober 1969 rettede De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger en henvendelse til landbrugsministeriet af følgende ordlyd:

"De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger ønsker herved at henlede Landbrugsministeriets opmærksomhed på behovet for en gennemgribende revision af lov nr. 93 af 16. marts 1962 om handel med foderstoffer. Den i foråret 1969 gennemførte lovændring vedrørte alene en detailændring sigtende mod øget anvendelse af kunsttørrede grønafrøder i foderblandinger.

Siden ikrafttræden af lov nr. 93 om handel med foderstoffer er landbrugets anvendelse af færdigfremstillede foderblandinger, navnlig til svin, forøget meget betydeligt. Samtidig har den stigende anvendelse af tankvognsudbringning af foderblandinger skabt et vanskeligt kontrolproblem. Det spørgsmål rejser sig derfor, om ikke grundlaget for foderstofkontrollen og foderstoflovens gyldighedsområde burde ændres fra at sigte alene mod handel med foderstoffer til at omfatte såvel produktion af som handel med foderstoffer. Fra et forbrugersynspunkt er det af stor betydning, at der åbnes de bedste muligheder for indseende med kvaliteten af de færdige foderblandinger, landbruget køber. Bedre kontrolmuligheder nødvendiggør imidlertid kontrol på produktionsstedet.

Hertil kommer en række problemer omkring fastlæggelsen af foderblandingers foderværdi, vurderingen heraf til forskellige husdyrarter, den frivillige foderstofkontrols fremtidige tilrettelæggelse, anvendelse af "åbne" eller "lukkede" blandinger m.v.

Samvirksomhederne vil anse det for ønskeligt, om der på ministeriets initiativ kunne nedsættes et udvalg med den opgave snarest at analysere mulighederne for udformningen af ændrede kontrol- og vurderingskriterier for færdige foderblandinger i Danmark, samt fremkomme med forslag til revision af den gældende lov om handel med foderstoffer."

Efter henvendelse til organisationer repræsenterende forbrugere, forhandlere, fabrikanter og importører af foderstoffer om at lade sig repræsentere i en kommission, som skulle have til formål at fremkomme med forslag til revision af foderstoflovgivningen, nedsatte landbrugsministeriet den 26. marts 1971 "landbrugsministeriets kommission til revision af foderstoflovgivningen".

Kommissionen fik følgende sammensætning:

Forstander Harald M. Petersen, statens foderstofkontrol, formand for kommissionen,

professor i svinets og hestens avl og fodring ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, dr., dr.h.c. Hjalmar Clausen,

professor i kvægets avl og fodring ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, dr.med.vet. A. Neimann-Sørensen,

professor i fjerkræets avl og fodring ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole J. Bælum,

konsulent Martin Jeppesen,
som repræsentant for Statens husdyrbrugsudvalg,

kontorchef Ib Skovgaard,
som repræsentant for De samvirkende danske landboforeninger,

kontorchef Holger Dybdahl,
som repræsentant for De samvirkende danske husmandsforeninger,

direktør A. Madsen,
som repræsentant for Danske korn- og foderstofimportørers fællesorganisation,

direktør Alf Lund,
som repræsentant for Dansk pelsdyravlerforening,

sekretariatsleder Kjeld Suhr,
som repræsentant for Centralforeningen af "tolvmandsforeninger" og større landbrugere i Danmark,

prokurist Bengt Nielsen,
som repræsentant for Landsforeningen af grovvarehandlende,

direktør, civiløkonom E. Porsberg,
som repræsentant for industrirådet,

ekspeditionssekretær L. Simonsen,
som repræsentant for landbrugsministeriet.

Sekretær for kommissionen: Ekspeditionssekretær Th. Kofoed,
landbrugsministeriet.

I skrivelse af 21. februar 1973 tilskrev landbrugsministeriet kommissionen som følger:

"Med henvisning til skrivelse herfra af 26. marts 1971 om nedsættelse af en kommission til udarbejdelse af forslag til revision af foderstoflovgivningen skal landbrugsministeriet, i forbindelse med at Danmark er indtrådt i De europæiske fællesskaber, anmode kommissionen om at undersøge, om det vil være muligt ved siden af kommende fællesskabsregler om kontrol med foderstoffer at opretholde forbrugerbeskyttende foranstaltninger svarende til den frivillige foderstofkontrol og i bekræftende fald fremkomme med forslag til fremtidige bestemmelser af denne art."

I oktober 1971 udtrådte konsulent Martin Jeppesen af Statens husdyrbrugsudvalg og dermed også af lovkommissionen, og i stedet tiltrådte kammerherre, godsejer C. C. Scavenius (landbrugsministeriets skrivelse af 27. december 1971).

Senere er kommissionens sammensætning ændret ved, at landbrugsministeriets repræsentant, ekspeditionssekretær L. Simonsen, afløstes af ekspeditionssekretær Th. Kofoed, og samtidig blev det overdraget overkontrol-lør Th. Johnson, statens foderstofkontrol, at varetage hvervet som sagkyndig sekretær for kommissionen (landbrugsministeriets skrivelse af 13. november 1972).

Endelig har professorerne lic.agro. J. Fris Jensen og dr.agro. Henning Staun afløst professorerne J. Bælum og Hj. Clausen, der begge havde ønsket at udtræde af kommissionen på grund af deres afsked fra Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, og sekretariatsleder Poul Vejby Sørensen, Centralfor-eningen af "tolvmandsforeninger" og større landbrugere i Danmark, afløst sekretariatsleder Kjeld Suhr, efter at denne var fratrådt sin stilling ved tolv-mandsforeningerne (landbrugsministeriets skrivelse af 21. december 1972).

I kommissionens møder har som teknisk bistand for Danske korn- og foderstofimportørers fællesorganisations repræsentant endvidere deltaget civilingeniør B. Holm Christensen, A/S Korn- og Foderstof Kompagniet, senere Superfos a/s, og konsulent ved D.L.G., senere inspektør ved foder-stofkontrollen, Hans V. Bech, samt konsulent Knud E. Nielsen, D.L.G.

4. OMSÆTNINGEN AF HANDELSFODERSTOFFER

Danske foderstofforbrugeres indkøb af foderstoffer sker hovedsagelig i form af fabrikmæssigt fremstillede foderblandinger, og kun en mindre del - skønsmæssigt anslået næppe over 10% - udgøres af ublandede foderstoffer, fortrinsvis oliekgær, animalske foderstoffer og grønmel.

Fra midten af 50'erne og indtil midten af 60'erne skete der en betydelig stigning i foderblandingsproduktionen forårsaget af, at man i landbruget gik bort fra anvendelse af skummetmælk som foder til slagterisvin til fordel for anvendelse af brugsfærdige foderblandinger med afpasset indhold af protein, mineralstoffer og vitaminer, i visse tilfælde også aminosyrer.

I slutningen af 60'erne skete der en mindre nedgang i produktionen af færdige foderblandinger til slagterisvin og dermed også i den samlede pro-duktion af foderblandinger. I produktionen af foderblandinger til kvæg og fjer-kræ har der derimod kun været mindre ændringer i de totale mængder inden for de sidste 10-15 år.

Ifølge den af Danmarks Statistik i 1968 påbegyndte indsamling af oplys-ninger vedrørende produktionen af foderblandinger i Danmark har produktionen siden 1969 og indtil dato udgjort årligt lidt over 2.5 millioner tons foderblan-dinger, hvoraf foderblandinger til kvæg har udgjort ca. 30%, foderblandinger til svin ca. 45%, foderblandinger til fjerkræ ca. 20% og andre foderblandinger ca. 5%. I de pågældende produktionstal er ikke medregnet produktionen af op-fodringsfærdige foderblandinger til mink, som i de seneste år har udgjort om-kring 250.000 tons årligt.

Det gennem de seneste årtiers forsøgsvirksomhed indvundne og stadigt øgede kendskab til husdyrenes næringsbehov og de strukturelle forandringer inden for landbruget, som har fundet sted i samme periode, har også afspejlet sig i omsætningen af handelsfoderstoffer. Dette er i disse årtier kommet til udtryk dels ved en stigning i produktionens størrelse og dels ved en stadig mere specialiseret produktion.

Anvendelse af mineralstoffer, herunder mikro-mineralstoffer, påbegyndtes allerede i 30'erne. I årene efter den anden verdenskrigs afslutning påbegyndtes en meget vidtgående differentiering af foderblandingsproduktionen - en differentiering, som på nuværende tidspunkt næppe kan regnes at være afsluttet, og som navnlig har sat sig spor i foderblandingerne indhold af stoffer med specifikke virkninger, de stoffer, som med en fælles betegnelse omfattes af begrebet tilsætningsstoffer, herunder i første række vitaminerne. Samtidig hermed påbegyndtes også tilsætning af antioxiderende stoffer.

I midten af 50'erne påbegyndtes fodringmæssig anvendelse af antibiotika, coccidiostatika og andre lægemidler, og til den seneste udvikling inden for foderblandingsproduktionen hører tilsætning af essentielle aminosyrer og essentielle fedtsyrer samt lavere N-forbindelser (urinstof m.v.).

På baggrund af denne udvikling er fodervurderingen i stigende grad ændret fra alene at være et spørgsmål om fordøjeligt renprotein og energi (foderenheder/kalorier) til at blive noget langt mere omfattende.

Samtidig er det blevet mere og mere åbenbart, at fælles energiberegningsgrundlag for husdyr af forskellige dyrearter fører til urigtige vurderinger af de til rådighed værende fodermidler og dermed utvivlsomt også til økonomisk urigtige dispositioner fra foderstofforbrugernes side.

5. TILSYNET MED OVERHOLDELSEN AF FODERSTOFLOVENS BESTEMMELSER

I henhold til § 11 i lov nr. 93 af 16. marts 1962 fører statens foderstofkontrol tilsyn med, at de i loven indeholdte og i medfør af loven fastsatte bestemmelser overholdes.

Dette tilsyn udøves i første række for at sikre, at der gives forbrugerne de oplysninger, der er foreskrevet i henhold til foderstofloven og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser og for at sikre, at solgte eller faldbudte foderstoffer betegnes på forskriftsmæssig måde.

Formålet med tilsynet er i første række at sikre forbrugerne mulighed for ud fra givne oplysninger at bedømme udbudte foderstoffer og på grundlag af disse oplysninger at give mulighed for at lade undersøgelser foretage, såfremt dette måtte anses for formålstjenligt.

Statens foderstofkontrol er for sit vedkommende berettiget til under udøvelsen af tilsynet at udtage prøver til nærmere undersøgelse, og kontrollen har benyttet sig af denne ret i det omfang, de økonomiske muligheder har tilladt det. Men inden for rammerne af de afgifter, som svares af fabrikanter og importører af foderstoffer, og som skal dække udgifterne ved tilsynet, er det kun muligt at udtage et forholdsvis begrænset antal prøver - i de seneste år 700-800 årligt. Antallet af virksomheder, der omfattes af lovens bestemmelser, udgør imidlertid omkring 1.000, og prøveudtagningen vil som følge heraf kun have en meget begrænset værdi som beskyttelsesforanstaltning. Her-til kommer, at den enkelte forbruger ingen mulighed har for at gøre brug af de analyseresultater, der fremkommer i forbindelse med kontrollens tilsynsvirksomhed. Disse resultater er alene til rådighed for landbrugsministeriet og landbrugsministeriets tilsynsudvalg vedrørende foderstoffer som grundlag for påtaler overfor firmaer i tilfælde af, at de undersøgte prøver viser sig ikke at svare til de givne oplysninger.

Effektiviteten af foderstofkontrollens prøvetagningsvirksomhed har endvidere i de seneste år været stærkt begrænset af, at tankvogne i stigende grad har været taget i anvendelse ved udlevering af foderstoffer. For visse blandingers vedkommende sker udleveringen i dag endog næsten udelukkende ved hjælp af tankvogn. I sådanne tilfælde er kontrollens muligheder for udtagning af prøver begrænset til det tidsrum, som hengår fra tankvognens påfyldning, og indtil aflæsningen hos forbrugerne finder sted. Efter aflæsningen har kontrollen af hensyn til bevisførelsen ingen mulighed for at udtage prøver som led i tilsynet.

Da tidsintervallet inden for hvilket kontrollen kan udtage prøver af tankvogn således er meget begrænset - ofte mindre end 1 time - har anvendelse af tankvogn betydet en væsentlig indskrænkning af kontrollens muligheder for udtagning af prøver og dermed af kontrollens effektivitet.

6. FODERSTOFFORBRUGERNES MULIGHEDER FOR SELV

AT LADE FODERSTOFFER UNDERSØGE

I § 8 i lov nr. 93 af 16. marts 1962 er der givet anvisning på, hvorledes en køber skal forholde sig, såfremt han ønsker at konstatere rigtigheden af de af sælgeren givne oplysninger, og i lovens § 9 er der fastsat bestemmelser vedrørende analytiske laboratorier, som foretager kemiske undersøgelser af således udtagne foderstofprøver.

På denne baggrund har man anset det for liggende uden for formålet med den nugældende foderstoflovs bestemmelser, at statens foderstofkontrol skulle udføre analyser for privatpersoner mod betaling. En undtagelse herfra er dog gjort for vitaminundersøgelsernes vedkommende, idet kontrollen for sådanne prøvers vedkommende meddeler såvel fabrikanten som den forbruger, hos hvem prøven eventuelt måtte være udtaget, resultaterne af de foretagne undersøgelser. Baggrunden for denne praksis er først og fremmest, at undersøgelserne betales af de enkelte fabrikanter eller importører hver især.

Den ovenfor nævnte hjemmel til for forbrugerne selv at lade prøver undersøge har i årenes løb været benyttet i så ringe omfang, at bestemmelsen nærmest må siges at have været uden praktisk betydning. Dette fremgår af, at antallet af prøver, som købere har ladet udtage i henhold til den pågældende lov-hjemmel, i intet år har oversteg 5 prøver, og i de fleste år har ligget på 1-2 prøver årligt.

Der kan påvises flere mulige grunde til, at denne lovhjemmel ikke har været udnyttet i højere grad, end tilfældet er.

1. Foderblandinger, som udgør langt den overvejende del af handelsfoderstofferne og den del, til hvilken der knytter sig størst interesse for forbrugerne, må i henhold til lovens bestemmelser kun udleveres i plomberet emballage. I reglerne vedrørende udtagning af prøver er det primært fastsat, at en prøve for at være retsgyldig skal være udtaget af plomberet emballage og i nærværelse af en repræsentant også for sælgeren. Det vil altså sige, at køberen, inden sækkene åbnes og uden altså at have set varen, skal tage stilling til, om han vil lade varen undersøge og dermed påtage sig de økonomiske forpligtelser, som følger heraf. Særlig vanskeligt bliver dette

spørgsmål naturligvis, hvor levering sker i tankvogn, og hvor aflæsning ofte sker direkte i silo. Det er i fornævnte § 8, stk. 2, fastsat, at den, der lader en prøve undersøge, selv skal betale, hvad undersøgelsen koster, medmindre det viser sig, at undersøgelsen giver til resultat, at vareren ikke har svaret til de givne oplysninger. I så fald skal sælgeren betale udgifterne.

Dette forhold kan der næppe indvendes noget imod, idet det ikke ville være rimeligt, om sælgeren skulle afholde udgifterne ved sådanne undersøgelser, såfremt varerne viser sig at svare til garantierne.

2. Det er, når talen er om foderblandinger, en kendsgerning, at givne oplysningers rigtighed ikke lader sig bedømme uden indgående laboratoriemæssige undersøgelser, hvad enten der er tale om indholdet af foderenheder, fordøjeligt renprotein, vitaminer eller andet. Også denne omstændighed må regnes at være stærkt medvirkende til, at en lovhjemmel som den foran omtalte må blive af stærkt begrænset værdi for forbrugerne.
3. Udgifterne ved undersøgelser af foderstoffer afhænger naturligvis i høj grad af, hvad undersøgelserne skal gå ud på. Drejer det sig om en undersøgelse vedrørende indholdet af foderenheder og fordøjeligt renprotein, vil en sådan, udført på et af de autoriserede laboratorier og i henhold til de for tiden gældende takster koste 170 kr.
4. Vitaminbestemmelser er væsentligt dyrere og vil i almindelighed ikke kunne fås udført på privat-laboratorier. Udført på statens levnedsmiddel-institut koster en biologisk vitaminbestemmelse for tiden 1.150 kr., en A-vitaminbestemmelse 245 kr. og en B-vitaminbestemmelse 200 kr., hvilket altså vil sige, at vitaminundersøgelse af en prøve, som ønskes undersøgt eksempelvis for A, D og to B-vitaminer, vil koste 1.795 kr. Skal undersøgelsen endvidere omfatte et antibiotikum og et coccidiostatikum, vil analyseudgifterne yderligere blive forøget med ca. 1.000 kr. pr. prøve.
5. Ønskes desuden foretaget undersøgelser med henblik på indhold af aminosyrer, f.eks. lysin, methionin og cystin, vil sådanne undersøgelser forhøje analyseudgifterne yderligere for hver aminosyre, der inddrages i undersøgelserne.

Ingen af de nævnte undersøgelser kan siges at være upåkrævede, såfremt der skulle opstå tvivl om, hvorvidt en foderblanding svarer til de givne deklamationer. Vanskeligheden består i på forhånd at tage stilling til, hvilke undersøgelser der bør foretages, og hvilke der kan udelades, og dette vil selv en meget sagkyndig uden forhåndsviden i det enkelte tilfælde være ude af stand til at afgøre.

Hertil kommer endelig, at erstatning for eventuelt underindhold - såfremt en mindelig ordning ikke kan opnås - forudsætter, at forbrugeren rejser civilt søgsmål over for leverandøren.

7. HENSYNET TIL KOMMENDE EF-BESTEMMELSER

Ved kommissionens 3. møde den 24. september 1971 rejstes det spørgsmål, om det ville være formålstjenligt at fortsætte kommissionens arbejde i retning af en revision af den gældende danske foderstoflovgivning, eller om det ville være mere hensigtsmæssigt at ændre kommissionsarbejdet i retning af stillingtagen til de bestemmelser vedrørende handel med foderstoffer, der forhandlede om indenfor De Europæiske Fællesskaber. Der var enighed om, at begge disse opgaver ikke lod sig løse samtidig.

Under indtryk af den stigende interesse for dansk tilslutning til EF vedtoges det, at kommissionen skulle orientere sig om EF-bestemmelserne vedrørende handel med foderstoffer. Dette førte til nedsættelse af et ad hoc udvalg bestående af A. Madsen, A. Neimann-Sørensen, Harald M. Petersen, L. Simonsen og Ib Skovgaard og med Th. Kofoed som sekretær.

Efter at det pågældende ad hoc udvalg havde gennemgået et af EF ministerrådet den 5. februar 1971 fremsat forslag til forordning vedrørende

I. Fastsættelse af højesteindhold af uønskede stoffer i foderstoffer og

II. Handel med foderstoffer,

blev disse forslag gjort til genstand for behandling i kommissionen, og det konstateredes herved, at de pågældende forslag på en række punkter afviger væsentligt fra de her i landet gældende lovbestemmelser om handel med foderstoffer, dels i henseende til, hvilke stoffer der i henhold til EF-forslaget tænkes inddraget under bestemmelserne, og dels det principielle grundlag, hvorpå bestemmelserne bygger.

Derudover har kommissionen orienterende drøftet EF-direktiv af 23. november 1970 om tilsætningsstoffer til foderstoffer (70/524/EØF), hvilket direktiv i De Europæiske Fællesskaber var færdigbehandlet til ikrafttræden den 14. december 1972. Bestemmelserne i dette direktiv var Danmark derfor forpligtet af ved sin indtræden i EF, idet der dog i tiltrædelsesakten var fastsat undtagelsesbestemmelser for så vidt angår 12 i bilag til tiltrædelsesakten nærmere angivne antibiotika.

Det foran omtalte forslag til bestemmelser om højesteindhold af uønskede stoffer i foderstoffer og bestemmelserne om handel med foderstoffer er derimod ikke færdigbehandlet i EF-rådet, og i de fortsatte forhandlinger om disse forslag har Danmark været repræsenteret.

Under hensyn til kommende EF-bestemmelser vedrørende handel med foderstoffer og i særlig grad til usikkerheden omkring tidspunktet for disse forslags færdigbehandling har kommissionen anset det for formålstjenligt i sine overvejelser om en revision af de her i landet nu gældende bestemmelser om handel med foderstoffer først og fremmest at beskæftige sig med de bestemmelser, hvor en revision efter kommissionens opfattelse ikke bør afvente ikrafttræden af EF-bestemmelserne.

Kommissionen har som følge heraf ikke taget stilling til eventuelle ændringer af § 1 i lov nr. 93 af 16. marts 1962, bortset fra de ændringer, som er gennemført ved fornævnte lov nr. 531 af 13. december 1972, idet ændringer af de i denne paragraf indeholdte bestemmelser ikke ses at være stærkt tiltrængt på nuværende tidspunkt.

Det har været drøftet i kommissionen, om korn til foderbrug bør være omfattet af foderstoflovgivningens bestemmelser.

Til fordel herfor taler først og fremmest ønsket om at sikre forbrugerne foderkorn af god kvalitet.

Trods de seneste års omfattende undersøgelser har det imidlertid ikke været muligt at finde frem til kriterier, som giver tilstrækkeligt sikre og brugbare udtryk for foderkorns kvalitet, og man ville som følge heraf ikke opnå nogen øget sikring af foderstofforbrugernes interesser ved at inddrage foderkorn under foderstoflovens bestemmelser bortset fra den, der kan ligge i, at inddragelse hindrer salg af dårligt foderkorn uden forbehold, jfr. § 2, stk. 9, i lov nr. 93 af 16. marts 1962.

Det fremgår imidlertid af EF-forslaget til direktiv om handel med foderstoffer, at korn til foderbrug - såfremt forslaget vedtages - vil være omfattet af disse bestemmelser.

På denne baggrund har kommissionen ikke ment, at der på nuværende tidspunkt bør tages stilling til dette spørgsmål, men er af den opfattelse, at spørgsmålets afklaring bør afvente EF-bestemmelserne.

De i § 2 i lov nr. 93 af 16. marts 1962 indeholdte bestemmelser anser kommissionen det heller ikke for hensigtsmæssigt at ændre på nuværende tidspunkt, men ændringer heri vil kunne afvente gennemførelse af bestemmelser svarende til de bestemmelser inden for EF, som til sin tid måtte blive fastsat.

8. UBLANDEDE FODERSTOFFER

§ 3 i lov nr. 93 af 16. marts 1962 tager sigte på ublandede foderstoffer, og der findes i denne § indeholdt en række generelle bestemmelser desangående, herunder bestemmelser vedrørende ublandede foderstoffers betegnelse og for visse stoffers vedkommende indholds krav herfor.

I samme § 3, stk. 12, er der givet landbrugsministeren bemyndigelse til at foreskrive bestemte betegnelser for foderstoffer, og kun disse må i så fald benyttes ved salg af foderstofferne.

Næsten alle foderstoffer varierer med hensyn til sammensætning og foder-værdi - en del varierer erfaringsmæssigt endog meget betydeligt.

For enkelte ublandede foderstoffers vedkommende er der i medfør af foderstofloven fastsat særlige bestemmelser vedrørende sådanne ublandede foderstoffer, som kan fremkomme med stærkt varierende sammensætninger, således f. eks. olie kager af forskellige afskalningsgrader, for hvilke der er foreskrevet bestemte betegnelser for de forskellige afskalningsgrader med dertil hørende krav til proteinindhold.

Betydelige variationer forekommer også inden for de animalske foderstoffer, inden for produkter fra møllerivirksomheder og sidst men ikke mindst for kunsttørrede grønnafrøder.

I EF-forslaget vedrørende handel med foderstoffer er der foreslået fastsat detaljerede bestemmelser vedrørende betegnelser, beskrivelser og krav til ublandede foderstoffer, og det er samtidig foreslået, at der i erhvervsmæssigt fremstillede foderblandinger kun må indgå råstoffer, som svarer til de anførte beskrivelser.

EF-forslaget tilsigter for beskrevne foderstoffer fastsættelse af standardkrav vedrørende indhold af sådanne stoffer eller stofgrupper, som i særlig grad er egnede til at karakterisere de enkelte foderstoffer (råprotein, råfedt, aske, i saltsyre uopløselig aske o. lign.)

Det er kommissionens opfattelse, at udarbejdelse af en fortegnelse over ublandede foderstoffer med beskrivelse af og krav til de enkelte foderstoffer ville kunne tjene til en mere ensartet benævnelse og bedømmelse af disse.

En sådan fortegnelse omfattende handelsfoderstofferne ville kunne erstatte de i § 3, stk. 3-7 og 9 indeholdte bestemmelser.

Det er ikke kommissionens opfattelse, at de øvrige i § 3 anførte bestemmelser skal berøres af en sådan ændring, og bestemmelserne i stk. 8, 10, 11 og 12 bør derfor opretholdes, indtil der skal ske en harmonisering af bestemmelserne med de bestemmelser, der vedtages inden for EF.

Det er endvidere kommissionens opfattelse, at en sådan fortegnelse ville kunne lægges til grund for fremtidige bestemmelser om, hvilke foderstoffer der må anvendes til indblanding i foderblandinger, idet optagelse i fortegnelsen ville kunne gøres til forudsætning for tilladelse til anvendelse af de pågældende foderstoffer i foderblandinger.

I det omfang, hvori det måtte være nødvendigt at fastsætte særlige vilkår for foderstoffernes anvendelse i foderblandinger, ville dette kunne ske på grundlag af en sådan fortegnelse. Derved ville de særlige begrænsninger for anvendelsen af ublandede foderstoffer, som er indeholdt i § 4, stk. 3, i lov nr. 93 af 16. marts 1962, blive væsentligt smidigere, uden at mulighederne for at forbyde anvendelse af uønskede råstoffer i foderblandinger herved går tabt.

Det foran omtalte EF-forslag vedrørende ublandede foderstoffer tager yderligere sigte på, at ublandede foderstoffer ved salg skal opfylde de i henhold til forslaget fastsatte krav, medmindre afvigende garantier er givet.

Bestemmelser af denne art vil for ublandede foderstoffer i almindelighed være af mindre væsentlig betydning for danske foderstofforbrugere, når henses til, at en meget ringe del af handelsfoderstofferne sælges som ublandede foderstoffer.

I det omfang, hvori det skønnes nødvendigt at fastsætte sådanne indholdskrav for ublandede foderstoffer, vil disse efter kommissionens opfattelse kunne foreskrives i medfør af § 2, stk. 2, i lov nr. 93 af 16. marts 1962.

9. FODERBLANDINGER

Bestemmelserne i § 4 i lov nr. 93 af 16. marts 1962 vedrørende foderblandinger har kommissionen indgående drøftet med særligt henblik på to problemer, nemlig

1. anvendelsen af kunsttørrede grønafrøder af lucerne, kløver og græs i foderblandinger og anvendelsen i foderblandinger af organiske råstoffer af anden art, såfremt disse indhold af foderenheder er mindre end 65 pr. 100 kg beregnet på en af statens foderstofkontrol godkendt måde, jfr. § 4, stk. 3, i lov nr. 93 af 16. marts 1962 som ændret ved lov nr. 280 af 18. juni 1969, og

2. bestemmelserne vedrørende pligt til ved salg af foderblandinger at angive navnene på de i blandingen indeholdte råstoffer og disses indbyrdes vægtforhold, jfr. § 4, stk. 9, litra c og d.

ad 1. Uanset at der i nævnte § 4, stk. 3, er givet landbrugsministeren hjemmel til at tillade anvendelse i foderblandinger af de af disse bestemmelser omfattede foderstoffer, er det kommissionens opfattelse, at bestemmelserne i deres nuværende formulering ikke har den tilsigtede virkning.

Denne opfattelse bygger man dels på den kendsgerning, at den oprindeligt fastsatte mindstegrænse på 65 foderenheder pr. 100 kg for organiske råstoffer, der anvendes i erhvervsmæssigt fremstillede foderblandinger, ikke danner et naturligt skel mellem på den ene side foderstoffer, som er egnede til anvendelse i foderblandinger, og på den anden side sådanne, som ikke er egnede, dels på det forhold, at den tekniske udvikling og forsøgsmæssige erfaringer med henblik på fremstilling og anvendelse af foderblandinger til drøvtyggere gør det naturligt uden særlig tilladelse i foderblandinger at kunne anvende en række organiske råstoffer, der overvejende har karakter af grovfoder, og dels endelig på, at en eventuel begrænsning i anvendelsen af råstoffer af omhandlede art mere naturligt vil kunne ske ved bestemmelser, der tager direkte sigte på begrænsninger af indhold, som karakteriserer selve de færdige foderblandinger.

Kommissionen foreslår derfor primært, at der ved salg af foderblandinger fastsættes pligt til for sælgeren ud over de garantier, som er foreskrevet i § 4, stk. 10, i lov nr. 93 af 16. marts 1962, at yde garanti for de færdige foderblandingers indhold af træstof.

Til fordel for en friere anvendelse i foderblandinger af foderstoffer, som indeholder mindre end 65 foderenheder pr. 100 kg, taler efter kommissionens opfattelse også den omstændighed, at det kan være velbegrundet såvel ud fra foderingsmæssige som rent prismæssige betragtninger at anvende sådanne foderemner i forbindelse med særligt koncentrerede foderstoffer.

Da på den ene side et for lavt indhold af træstof i foderet kan have uheldige virkninger for udnyttelsen, medens på den anden side et for højt træstofindhold nedsætter foderets energetiske værdi, foreslår kommissionen, at der gives landbrugsministeren bemyndigelse til at fastsætte begrænsninger med hensyn til, hvor meget et foders virkelige indhold af træstof må afvige fra det garanterede, såvel i opadgående som i nedadgående retning.

En tilsvarende bemyndigelse vil også være af betydning med hensyn til indhold af andre stoffer, hvis værdi i den dyriske ernæring er betinget af, at såvel øvre som nedre grænser ikke overskrides.

Fra bestemmelsen om pligt til at yde garanti for træstofindholdet bør være undtaget visse foderblandinger, bl. a. sådanne som ikke indeholder organiske råstoffer, og endvidere foderblandinger, i hvilke træstofindholdet er konstant lavt f. eks. mælkeerstatningsblandinger.

ad 2. Bestemmelserne i § 4, stk. 9 c og d, i lov nr. 93 af 16. marts 1962 angående pligt til for sælgeren at give oplysning om de i en foderblanding indgåede råstoffer og disses indbyrdes vægtforhold hidrører fra foderstofloven af 1938, altså fra en tid, da langt den overvejende del af erhvervsmæssigt fremstillede foderblandinger var kvægfoderblandinger bestående for størstedelen af mere eller mindre groft knuste oliekgær og oliekgærskrå.

Produktionen af fjerkræfoderblandinger var på dette tidspunkt af beskedent omfang, og fabriksmæssigt fremstillede foderblandinger til svin fremkom i endnu mindre mængder.

På denne baggrund var det naturligt at foreskrive oplysninger som de i § 4, stk. 9 c og d, anførte, eftersom netop foderblandinger af groftknuste oliekgær alene ved en besigtigelse lader sig bedømme med en vis nøjagtighed.

Kommissionens vurdering af råstofsammensætningens betydning for bedømmelsen af foderblandingers værdi

a. Det biokemiske bedømmelsesgrundlag. I kommissionens overvejelser vedrørende den betydning, oplysningerne om navnene på de i en foderblanding indeholdte råstoffer og disses indbyrdes vægtforhold har for foderværdien af den pågældende blanding, er der af de særligt fodringssagkyndige medlemmer peget på, at det ved omfattende forsøg, foretaget af husdyrbrugsforsøgsvirksomheder verden over gennem den sidste menneskealder, er konstateret, at foderets indhold af visse næringsstoffer (eksempelvis aminosyrer, fedtsyrer og andre stoffer) er af afgørende betydning for foderstoffets værdi i henseende til produktion og foderforbrug samt produktkvalitet.

Den indflydelse, som foderstoffer, der påvirker de færdige produkters kvalitet i henseende til lugt, smag og konsistens m. v., har, vil mest hensigtsmæssigt kunne styres ved fastsættelse af indholdsgrænser for aktive stoffer eller stofgrupper, der influerer på de færdige produkters kvalitet, og oplysninger om råstofsammensætningen vil være mindre formålstjenlig til styring af sådanne problemer.

En sådan fremgangsmåde kan - i det omfang den er påkrævet - endnu ikke gennemføres for alle foderstoffer, idet der på nærværende tidspunkt ikke foreligger tilstrækkeligt forsøgsmateriale. Dette gælder f. eks. anvendelsen af byg i fjerkræfoder.

Dyrenes næringsmæssige behov varierer alt efter dyrenes art og formålet med den givne produktion, og det er foderets indhold af de i så henseende nødvendige næringsstoffer, der er bestemmende for foderværdien.

Indholdet af specifikke næringsstoffer kan være meget forskelligt i foderstoffer af forskellig art og kan også variere stærkt inden for samme art. Af selve foderstoffets betegnelse kan derfor intet sikkert afledes med hensyn til indholdet af specifikke næringsstoffer. Heraf følger, at oplysning om en foderblandings råstofsammensætning ikke er fyldestgørende grundlag for en kvalitativ bedømmelse af blandingerne værdi til en given produktion.

Det har været fremført, at fritagelse for pligt til at give oplysning om foderblandingers råstofsammensætning skulle føre til hyppigt skiftende sammensætninger, og dette igen medføre nedsat foderoptagelse og eventuelt tillige nedsat foderudnyttelse. Heroverfor må det anføres, at noget sådant ikke med sikkerhed har kunnet bekræftes ved forsøg.

Der er på denne baggrund i kommissionen enighed om, at vor tids tekniske og biologiske viden bør komme til nytte gennem fastsættelse af bestemmelser, som sikrer foderstofforbrugerne mere relevante oplysninger om udbudte foderstoffers værdi, herunder disses indflydelse på færdigvarernes kvalitet i videste betydning.

Eftersom den teknisk-biologiske viden imidlertid er under stadig udvikling, må spørgsmålet om, hvilke supplerende oplysninger der på et givet tidspunkt kan være aktuelle for de enkelte foderstoffer og de enkelte produktioner, betragtes som et stående problem, og kommissionen er derfor af den opfattelse, at spørgsmål vedrørende sådanne supplerende oplysninger bør henlægges til et sagkyndigt udvalg, som løbende kan overvåge den teknisk-biologiske udvikling og stille forslag til landbrugsministeren om sådanne supplerende oplysninger.

b. De kontrolmæssige muligheder. Ud fra et kontrolmæssigt synspunkt er den tiltagende tekniske behandling dels ved slagleformaling af råstofferne forud for anvendelse i foderblandinger og dels ved pelleteringen af de færdige foderblandinger såvel som anvendelsen af tilsætningsstoffer af forskellig art af afgørende betydning ved stillingtagen til spørgsmålet om, hvilken vægt der skal lægges på, at der gives forbrugerne oplysninger om de i foderblandinger indeholdte råstoffer og disses indbyrdes vægtforhold, som foreskrevet i den nuværende foderstoflov.

Ved mikroskopisk-botaniske undersøgelser kan med nogenlunde sikkerhed kontrolleres arten af de råstoffer, hvoraf en foderblanding er fremstillet. Råstoffernes indbyrdes blandingsforhold lader sig ved sådanne undersøgelser skønsmæssigt bedømme inden for visse grænser, men metoder til ved efterkontrol eksakt at bestemme en given mængde af et angivet organisk råstof findes ikke.

Ved ensidigt at anvende råstoffer af stærkt afvigende kvalitet til fremstilling af foderblandinger er det muligt at påvirke disses værdi, således at oplysninger om råstofsammensætningen giver et helt fortegnet billede af varens virkelige værdi.

Hertil kommer at foderblandingers råstofsammensætning kun i rene undtagelsestilfælde vil kunne bedømmes alene ved en besigtigelse af varen, og at en mere detaljeret bedømmelse kun kan foretages ved laboratiemæssige undersøgelser af særligt uddannet personale og med dertil egnet apparatur.

Den eneste mulighed, der foreligger for nøjagtig kontrol med råstofsammensætningen af foderblandinger, er fabrikskontrol forud for og under blandingernes fremstilling.

Herved vil også de enkelte råstoffers kvalitet kunne kontrolleres gennem udtagning af prøver på fabrikken forud for en foderblandings fremstilling. Efter at råstofferne er indgået i foderblandinger, vil disses kvalitet kun undtagelsesvis kunne kontrolleres.

Forbrugerne vil derfor almindeligvis kun kunne bedømme en foderblanding ud fra de oplysninger, der er givet, men normalt ingen mulighed have for ved besigtigelse at vurdere, om de givne oplysninger er rigtige.

c. Foderblandingsindustriens problemer. Fra foderblandingsindustriens side er det påpeget, at pligten til ved salg af foderblandinger at give oplysning om råstofsammensætningen modvirker firmaernes interesse i at udføre et udviklingsarbejde, og at oplysningspligten derfor i virkeligheden er imod forbrugernes interesser.

Fra samme side anføres det endvidere, at hurtigt skiftende leverancer af råstoffer til foderblandingsindustrien gør det vanskeligt at disponere med

hensyn til anskaffelsen af nødvendige tryksager, herunder trykte papirsække, især ventilsække, hvor samtlige oplysninger skal være påtrykt udvendigt. Sådanne søkke kan kun fremskaffes med en vis leveringsfrist, og hvis søkkene ikke kan anvendes på grund af ændringer i råstofforsyningerne, må de enten makuleres eller i bedste fald anvendes til andet formål, i begge tilfælde med økonomiske tab, der i sidste omgang må betales af forbrugerne.

Selv om udbringning af foderblandinger i tankvogn i de seneste år har taget et betydeligt opsving og for visse blandingers vedkommende sker overvejende på denne måde, er anvendelsen af trykte papirsække fremdeles et problem.

Det er samtidig påpeget, at nutidens maskinelle databehandling og de udvidede analysetekniske muligheder tillader i foderblandingskalkulationen at inddrage råstoffernes kvalitative egenskaber og pris i et omfang, som ikke tidligere har været praktisk muligt, og at oplysning om råstoffernes art derved bliver af mindre betydning.

Endelig er det af foderstofindustrien påpeget, at det, når henses til varierende indhold af protein, fedt og foderenheder m.v. i de til foderblandingerne anvendte råstoffer, ikke er muligt både at opfylde et bestemt krav til råstofsammensætning og et fastlagt indhold af protein og foderenheder m.v. i den færdige foderblanding, og at dette ofte fører til, at foderblandinger udleveres med et merindhold f.eks. af foderenheder i forhold til det garanterede. Da forbrugerne i deres foderplanlægning imidlertid ikke har mulighed for at indregne sådanne merindhold, kan dette give anledning til uøkonomisk anvendelse af de pågældende råvarer.

d. Forhold, der taler for bibeholdelse af råstofdeklarationen. Til fordel for bibeholdelse af råstofdeklarationen er det fremholdt, at de gældende bestemmelser vedrørende angivelse af foderblandingers råstofsammensætning bør bibeholdes af den grund, at disse oplysninger er en nødvendig forudsætning for angivelse af blandingeres foderværdi og derfor skal være til rådighed for foderstofkontrollen, og at det allerede af denne grund ikke er rimeligt at forholde foderstofforbrugerne kendskabet til blandingeres råstofsammensætning.

Det er endvidere påpeget, at manglende råstofdeklaration ville begrænse prisdannelsens gennemsigtighed på foderstofområdet, og at markedet derfor hurtigt vil kunne skifte karakter, idet strukturudviklingen i retning af et fåtal dominerende enkeltvirksomheder må antages at ville accelerere kraftigt til skade for konkurrencen i udbudet af foderblandinger og dermed til skade for foderstofforbrugerne.

e. Sammenfattende betragtninger. I en stærkt specialiseret husdyrbrugsproduktion må det tillægges primær betydning, at fodervurderingssystemet bygger på sådanne kvalitative egenskaber i foderet, som er af direkte betydning for den givne produktion, og at det anvendte fodervurderingssystem er således beskaffet, at det ud fra forsøgsmæssige erfaringer lader sig udbygge og tilpasse formålet med produktionen.

Ved anvendelse af et sådant fodervurderingssystem bliver det af underordnet betydning, om de for produktionen nødvendige næringsstoffer tilføres med det ene eller det andet foderstof, og derved bliver også kendskabet til foderblandingeres råstofsammensætning af mindre betydning.

På denne baggrund virker bestemmelserne om, at der ved salg af foderblandinger skal gives oplysning om de i blandingen indeholdte råstoffer og disses indbyrdes vægtforhold, i flere henseender uhensigtsmæssige, men nogle af disse uhensigtsmæssigheder ville kunne afbødes ved fastsættelse af tolerancer, inden for hvilke den angivne mængde af et anvendt råstof måtte afvige fra den faktisk anvendte mængde.

På den anden side indebærer en tilladelse til salg af foderblandinger uden de foran nævnte oplysninger, men med oplysning om indholdet af mere kvalitetsbetingende stoffer ikke alle fordele.

For at fremstille foderblandinger, der opfylder de nødvendige krav til kvalitet for en given produktion på den mest økonomiske måde, er det nødvendigt at have indgående kendskab til de anvendte råstoffers sammensætning. De forekommende gennemsnitsanalyser vil for en række fodermidlers vedkommende ikke kunne opfylde kravet til det nævnte kendskab. Da de nødvendige krav til kvalitet ikke er bundet til bestemte fodermidler, er der mulighed for at opfylde dem på den mest økonomiske måde ved at udnytte de gældende priser på fodermidler og opnå en økonomisk optimering ved brug af lineær programmering.

Oplysning om de anvendte fodermidler og deres indbyrdes vægtforhold vil kun i begrænset omfang være vejledende for brugeren, når variationen i de enkelte fodermidlers sammensætning tages i betragtning. Den kan i et vist omfang virke hæmmende på udnyttelsen af svingninger i fodermidlers sammensætning og pris til at nå til den billigst mulige foderblanding, der opfylder de stillede kvalitetskrav.

Det vil være af helt afgørende betydning, at der opstilles en række kvalitetskrav til de forskellige blandinger, så brugeren ud fra disse kan træffe et velbegrundet valg af foderblanding til en bestemt husdyrproduktion. Desuden må brugeren kunne garanteres, at de anførte kvalitetskrav er opfyldt, og hvis de ikke er opfyldt kunne opnå erstatning i forhold til de produktionstab, brugeren har lidt.

Det må endvidere tillægges betydning, at indholdsangivelser begrænses til sådanne, som kan kontrolleres ved officielt godkendte undersøgelsesmetoder.

Det er fra kommissionens side en forudsætning, at fremtidige bestemmelser vedrørende handel med foderstoffer ikke bliver til hinder for salg af foderblandinger med oplysningerne om navnene på de i blandingerne indeholdte råstoffer og disses indbyrdes vægtforhold, og at oplysninger om råstofsammensætningen ikke skal kunne fritage noget firma for at give de oplysninger, som iøvrigt måtte blive foreskrevet for disse.

Kommissionen må endvidere tillægge det afgørende betydning, at der til en tilladelse til salg af foderblandinger uden oplysninger om råstofsammensætningen knyttes lovhjemmel til, at foderstofforbrugere kan kræve sådanne oplysninger givet i tilfælde af, at der måtte opstå alvorlige driftsforstyrrelser i bedriften, som med føje kan anses at være forårsaget af foderblandings sammensætning, og at en tilladelse som den foran nævnte gøres betinget af, at der etableres en tilstrækkeligt effektiv fabrikskontrol.

Opfodringsfærdige minkfoderblandinger

Hvad særligt angår opfodringsfærdige minkfoderblandinger er det over for kommissionen påpeget, at sådant foder almindeligvis indeholder ca. 70% vand og for størstedelen består af letfordærlige animalske foderremner, hvilket forudsætter daglige leveringer og opfodring snarest muligt efter modtagelsen.

Endvidere kan råstoftilførelserne af sådant foder variere stærkt, især når det gælder fisk, hvor man er afhængig af vejrlig og fangstmuligheder, og yderligere leveres en væsentlig del af fiskefoderet ofte i frossen stand og består af forskellige slags fisk og fiskeaffald, hvor det ikke er muligt at identificere de enkelte bestanddele.

På denne baggrund er det ikke muligt ved salg af sådant minkfoder at opfylde de i § 4, stk. 9 c, d og f samt i § 4, stk. 10 i lov nr. 93 af 16. marts 1962 indeholdte krav.

Der er derfor i kommissionen enighed om, at der ved udformningen af loven bør tages hensyn til disse særlige omstændigheder, og kommissionen har i lovudkastet stillet forslag om, at nævnte oplysninger for minkfoderblandingers vedkommende alene kommer til at gælde for tørfoder.

I det i De europæiske Fællesskaber fremlagte forslag til bestemmelser om handel med foderstoffer, som efter tilslutningen af de tre nye medlemsstater forventes taget op til fortsat forhandling, er indeholdt bestemmelser vedrørende foderblandinger, som valgfrit tillader salg af blandinger med oplysninger om råstofsammensætningen, angivet enten ved samtlige råstoffer og disses indbyrdes vægtforhold eller alene ved råstoffernes navne i rækkefølge efter mængde eller ved angivelse af råstofferne i grupper af fælles oprindelse eller uden oplysninger om råstofsammensætningen. I Sverige har det siden 1967 været tilladt at sælge foderblandinger uden oplysning om råstofsammensætningen.

10. FODERMIDDELVURDERINGEN

A. Energivurderingen

Energivurderingen af fodermidlerne har i Danmark siden slutningen af 20'erne været baseret på foderstoffernes indhold af skandinaviske foderenheder pr. 100 kg, der som grundlag bygger på fodermidlernes værdi til malkekøer.

I overensstemmelse hermed er det i § 4, stk. 10 a, i lov nr. 93 af 16. marts 1962 foreskrevet, at der ved salg af foderblandinger - med enkelte undtagelser - skal ydes garanti for indholdet af foderenheder pr. 100 kg.

Kommissionen var imidlertid allerede ved påbegyndelsen af kommissionens arbejde enig om, at spørgsmålet om fodermidlernes energivurdering bør tages op til revision i forbindelse med en almindelig lovrevision. Af hensyn til dette arbejdes specielle karakter og omfang vedtoges det i kommissionen at udpege en gruppe af særligt sagkyndige til at behandle dette spørgsmål. Der henvises herom til redegørelsen, bilag 1.

Denne arbejdsgruppe kom til at bestå af: Forsøgsleder Preben E. Andersen, videnskabelige assistenter S. Christensen, lic. agro. J. Højland Frede-

riksen og Gunnar Jørgensen, forsøgsleder, dr. agro. Arne Madsen, videnskabelig assistent, dr. agro. A. Just Nielsen, forstander Harald M. Petersen, der har ledet møderne, forsøgsleder Vagn E. Petersen, der har fungeret som sekretær, og forsøgsleder, lic. agro. Grete Thorbek.

Hvad der i særlig grad begrundes en revision af fodermiddelvurderingen er den omstændighed, at det ved forsøg forlængst er konstateret, at et og samme foderstof udnyttes forskelligt alt efter, om det anvendes til den ene eller den anden dyreart, og at det ikke er muligt ud fra forsøg med et givet foderstof til een art husdyr at beregne, hvilken foderværdi det samme foderstof ville have til en anden art af husdyr.

Som følge heraf er den skandinaviske foderenhed ikke et brugbart grundlag for vurdering af fodermidlerne til andre husdyr end kvæg, og anvendelsen af foderenheden må regnes at kunne føre til fejlagtige økonomiske dispositioner i den praktiske foderplanlægning, når talen er om andre husdyr end kvæg.

Det må derfor tillægges afgørende betydning, at et fremtidigt energivurderingssystem baseres på de enkelte husdyrarters evne til at udnytte de enkelte fodermidler.

En yderligere specialisering af energivurderingen kunne være begrundet i, at der inden for samme dyreart kan gøre sig betydelige forskelle gældende med hensyn til foderudnyttelsen alt efter dyrets alder og produktionens art.

Uanset dette må en specialisering af energivurderingen, der går videre end til dyrearten, dog anses for betænkelig på grund af den usikkerhed for fodervurderingen i almindelighed, som dette ville kunne medføre.

Det er kommissionens opfattelse, at energivurderingen af fodermidlerne fortsat bør være baseret på indholdet af fordøjelige næringsstoffer allerede af den grund, at dette vurderingssystem er fysiologisk begrundet og har vist sig praktisk anvendeligt såvel til forsøgsmæssige som til rent praktiske formål, herunder til fastsættelse af indholdsgarantier for handelsfoderstoffer.

Hertil kommer, at et vurderingssystem på et rent biologisk grundlag ikke i almindelighed vil være praktisk anvendeligt, og at det for nærværende ikke har været muligt at anvise andre vurderingssystemer.

Forsøgene til udbygning af den skandinaviske foderenhed har gennem en lang årrække været fulgt op gennem tilsvarende forsøg med fjerkræ og pelsdyr, og på grundlag af disse forsøg har man allerede gennem længere tid - her i landet såvel som i de øvrige nordiske lande - i praksis anvendt kalorier omsættelig energi som vurderingsgrundlag for foderstoffer til fjerkræ og mink.

På denne baggrund foreslår kommissionen, at § 4, stk. 10 a, i lov nr. 93 af 16. marts 1962 ændres således, at pligten til at garantere for indholdet af foderenheder i foderblandinger til fjerkræ og pelsdyr udgår, og at der i stedet fastsættes pligt til ved salg af foderblandinger til de pågældende dyr at yde garanti for indholdet af kalorier omsættelig energi beregnet på en af statens foderstofkontrol godkendt måde.

Hvad angår energivurderingen af foderstoffer til de øvrige husdyr, er det kommissionens opfattelse, at oplysninger om indholdet af foderenheder pr. 100 kg bør bibeholdes indtil videre.

Det kan i denne forbindelse anføres, at man i Sverige i 1966 gik over til at vurdere handelsfoderstofferne forskelligt, alt efter om de anvendes til drøvtyggere, til svin eller til fjerkræ, og at man også i Tyskland i de senere år har udarbejdet systemer, der tilsigter en sådan specificeret vurdering.

B. Proteinvurderingen

Det vedtagne grundlag for vurderingen af foderstofferne proteinværdi har i Danmark siden slutningen af 20'erne været foderstofferne indhold af

- 1) råprotein,
- 2) renprotein og
- 3) ufordøjeligt protein.

For samtlige disse proteinangivelser gælder, at det er indholdet af kvælstof (N) x 6.25, bestemt ved Kjeldahl's metode, der ligger til grund for angivne indhold. Indholdet af ufordøjeligt protein er det ved pepsin-saltsyre-metoden i den foreskrevne udførelsesform bestemte indhold, og indholdet af fordøjeligt renprotein er forskellen mellem det ved renproteinanalysen bestemte og det ved pepsin-saltsyre-metoden bestemte indhold af protein.

I henhold til § 4, stk. 10 litra b, i lov nr. 93 af 16. marts 1962 skal sælgeren ved salg af foderblandinger - med enkelte i loven nærmere angivne undtagelser - yde garanti for indholdet af fordøjeligt renprotein.

Renproteinanalysen er formuleret med det direkte sigte at udelukke kemiske forbindelser af ikke-proteinagtig natur, d.v.s. amidforbindelser, nitrater, ammoniumforbindelser og andre lavere N-forbindelser, men metoden udelukker samtidig frie aminosyrer.

De senere års undersøgelser over drøvtyggernes proteinomsætning har imidlertid vist, at ikke-proteinbundet-N (NPN) kan udnyttes af de i drøvtyggernes vom værende mikroorganismer. Dette gælder dog kun indtil en vis grænse, idet den samlede NPN-fraktion i totalfoderet (kraftfoder + grovfoder) ikke bør overstige 30-35%, og kun under forudsætning af, at der i foderet er passende mængder af en for mikroorganismerne gunstig stivelseskilde til rådighed.

I et passende afbalanceret foder af kraftfoder og grovfoder vil NPN-andelen i kraftfoderet ikke hæve indholdet heraf i det samlede foder i et sådant omfang, at NPN overstiger ca. 35%.

Ud fra disse forudsætninger vil for foderblandinger til drøvtyggere angivelse af indholdet af råprotein normalt være tilstrækkeligt.

Det er ikke anbefalelsesværdigt at anvende indholdet af renprotein som grundlag for proteinvurderingen i foderblandinger til drøvtyggere, eftersom der i denne angivelse ikke tages hensyn til NPN-fraktionens biologiske og økonomiske værdi for proteinsyntesen i drøvtyggernes vom.

Under visse ekstreme forhold, eksempelvis fodring med store mængder ensilage, kan det dog være nødvendigt at skelne mellem renprotein og NPN, idet de tilførte renproteinmængder ellers kan blive for lave, hvorved der vil kunne opstå et kvælstoftab for dyret. Dette er dog et spørgsmål, der fortrinsvis bør løses gennem fodringsvejledningen.

Om handelsfoderblandinger i almindelighed gælder, at NPN-fraktionen normalt kun udgør en mindre og ret konstant andel (ca. 8-10%) af den samlede kvælstofmængde. Som følge heraf er der ikke grundlag for fortsat at kræve, at der ved salg af foderblandinger til drøvtyggere skal garanteres for indholdet af fordøjeligt renprotein.

For foderblandinger, hvor der har fundet tilsætning af urinstof eller andre NPN-kilder sted, gør sig særlige forhold gældende, og for sådanne foderblandinger bør ved salg forlanges oplyst indholdet af NPN-fraktionen.

Heller ikke i foderblandinger til svin er oplysning om indholdet af fordøjeligt renprotein et tilfredsstillende grundlag for proteinvurderingen. For svinets vedkommende er proteinets værdi bestemt dels af dets fordøjelighed og dels af proteinets aminosyresammensætning. Herom giver indholdet af renprotein imidlertid ingen oplysning.

Det må derfor tilrådes, at pligten til at give oplysning om indholdet af fordøjeligt renprotein afløses af pligt til angivelse af indholdet af fordøjeligt råprotein bestemt ved pepsin-saltsyre-metoden og suppleret med oplysning om råproteinets aminosyresammensætning i det omfang, hvori indholdet af aminosyrer må regnes at være begrænsende faktor for proteinværdien. Dette er specielt tilfældet med hensyn til indholdet af lysin, der er den første begrænsende aminosyre i foderblandinger til svin.

For foderblandinger til fjerkræ gælder lignende forhold som anført for foderblandinger til svin, og også ved salg af fjerkræfoderblandinger vil det derfor være tilrådeligt at ændre bestemmelserne således, at der i stedet for pligten til angivelse af fordøjeligt renprotein fastsættes pligt til angivelse af indholdet af fordøjeligt råprotein bestemt ved pepsin-saltsyre-metoden og suppleret med oplysning om indhold af sådanne aminosyrer, som i særlig grad begrænser fjerkræfoderblandingerens værdi.

Tilsvarende gælder også foderblandinger til mink og formentlig også til andre husdyr, men kendskabet til de enkelte aminosyrers betydning er på dette område af mere begrænset omfang.

11. KONTROL MED OVERHOLDELSEN AF LOVENS BESTEMMELSER

Det er kommissionens opfattelse, at udviklingen inden for husdyrbruget og foderstofindustrien gør det påkrævet at udvide det tilsyn og den kontrol, der føres med overholdelsen af de fastsatte bestemmelser, således at foderstofloven i sin fremtræden bliver en lov såvel om produktion som om handel med foderstoffer.

Derfor foreslår kommissionen udvidet fabrikskontrol, således at der sikres foderstofkontrollen de nødvendige muligheder for til stadighed at have indseende med den erhvervsmæssige produktion af handelsfoderstoffer, herunder i særlig grad foderblandingssproduktionen.

En sådan udvidelse af kontrolvirksomheden må anses for nødvendig, først og fremmest for at muliggøre kontrol med indhold af stoffer, for hvilke der ikke hidtil har været fastsat bestemmelser i henhold til foderstoflovgivningen, men iøvrigt også for at sikre kontrolmulighederne i almindelighed, særligt af hensyn til stigningen i udbringning med tankvogn.

For at forbedre kontrolmulighederne foreslår kommissionen endvidere, at der for virksomheder, som erhvervsmæssigt fremstiller foderblandinger, indføres en autorisationsordning, og at der ved overtrædelser af de gældende bestemmelser pålægges bøder af betragtelig størrelse. Ved gentagne grovere forseelser bør inddragelse af autorisationen kunne komme på tale.

12. UDGIFTERNE VED TILSYNET

Udgifterne ved tilsynet med overholdelsen af foderstoflovgivningens bestemmelser kan i henhold til § 11 i lov nr. 93 af 16. marts 1962 pålægges fabrikanter og importører af foderstoffer efter regler, der fastsættes af landbrugsministeren.

De pågældende udgifter har i nedennævnte tre finansår udgjort

finansåret 1969/70	kr. 699.359
" 1970/71	" 740.571
" 1971/72	" 802.032

Afgifterne til dækning af tilsynsudgifterne svares dels som en almindelig afgift, der påhviler enhver fabrikant eller importør af de af loven omfattede foderstoffer, dels som en særlig afgift til dækning af udgifter ved undersøgelser af foderstoffer, der sælges som vitaminholdige, og dels som en autorisationsafgift, der svares af fabrikanter og importører af lægemiddelholdige foderstoffer.

Den foran omtalte almindelige afgift svares efter den varemængde, der omsættes, og efter regler, der er indeholdt i § 24 i bekendtgørelse nr. 387 af 18. december 1962.

Den skala, hvorefter afgifternes svares, er i årenes løb ændret som følge af pris- og lønudviklingen, senest ved bekendtgørelse nr. 56 af 2. marts 1972, og er i henhold hertil som følger.

Afgiften svares for hvert fabrikationssted efter følgende klasser:

Afgiftspligtig omsætning (Fremstilling og import):				For foderkalk		
		Afgift + Moms kr. kr.	Ialt kr.	Afgift + Moms kr. kr.	Ialt kr.	
under	100 t	150,- + 22,50	172,50	150,- + 22,50	172,50	
101 -	500 -	300,- + 45,00	345,00	150,- + 22,50	172,50	
501 -	2500 -	500,- + 75,00	575,00	250,- + 37,50	287,50	
2501 -	10000 -	1200,- + 180,00	1380,00	500,- + 75,00	575,00	
10001 -	25000 -	2400,- + 360,00	2760,00	500,- + 75,00	575,00	
over	25000 -	3600,- + 540,00	4140,00	500,- + 75,00	575,00	

I finansåret 1972/73 er der i henhold til denne skala til foderstofkontrollen indbetalt ialt kr. 567.865.

Den særlige vitaminafgift har sin årsag i, at undersøgelser af denne art er så bekostelige, at det ikke fandtes rimeligt at dække disse udgifter af de almindelige afgifter, der, som det fremgår af det foran anførte, også svares for foderstoffer, der ikke er vitaminholdige.

Afgiften for vitaminundersøgelser pålægges i henhold til § 26 i bekendtgørelse nr. 387 af 18. december 1962 de fabrikanter eller importører, som har fremstillet, respektive importeret de foderstoffer, hvoraf foderstofkontrollen

udtager prøver til vitaminbestemmelse, og afgiften svares efter de af indenrigsministeriet fastsatte takster for de undersøgelser, der foretages i hver prøve især.

De således indbetalte afgifter overføres fra statens foderstofkontrol til statens levnedsmiddelinstitut, som foretager selve vitaminundersøgelserne, og de pågældende afgifter har i de seneste år andraget mellem 140.000 og 150.000 kr. årligt.

I finansåret 1972/73 udgjorde de pågældende afgifter kr. 142.015.

Autorisationsafgiften for erhvervsmæssig tilsætning af lægemidler til foderstoffer er af landbrugsministeriet fastsat til for tiden kr. 10.000,- pr. fabrik, der autoriseres.

For tiden er 16 fabrikker autoriseret til sådan virksomhed, og den årlige autorisationsafgift udgør således for tiden 160.000 kr.

Omsætningen af handelsfoderstoffer, hvoraf den almindelige afgift svares, kan i afvigte finansår regnes at have udgjort omkring 3 millioner tons til en samlet værdi af ca. 2,2 milliarder kr. Heraf kan de under den frivillige kontrol indmeldte firmaer regnes at have fremstillet 1.25 millioner tons, og afgiften herfor er i henhold til § 24, stk. 5, indeholdt i den afgift, som disse firmaer svarer til den frivillige kontrol.

Hensynet til fremtidige bestemmelser om handel med foderstoffer gør det nødvendigt at overveje, dels om den opdeling af afgifterne som foran omtalt kan opretholdes, dels om de samlede afgifter er af en sådan størrelse, at de fremover vil afgive tilstrækkelig mulighed for en rimelig sikring af bestemmelsernes overholdelse, og dels endelig om det vil være rimeligt, at udgifterne til kontrolmæssige foranstaltninger vedrørende handel med foderstoffer alene dækkes af fabrikanter og importører af foderstoffer og dermed i realiteten af foderstofforbrugerne.

Angående det første af disse punkter er at bemærke, at bestemmelser vedrørende tilsætningsstoffer, som er vedtaget inden for De Europæiske Fællesskaber, og som i juli måned ventes sat i kraft i Danmark, næppe gør det muligt fremover at opretholde en autorisationsordning af samme karakter som den autorisationsordning, der hidtil har været gældende vedrørende lægemiddelholdige foderstoffer. Hvis en sådan autorisationsordning ikke kan opretholdes, kan heller ikke den afgift, som er knyttet hertil, videreføres.

Danmark vil imidlertid i henhold til de kommende bestemmelser fortsat være forpligtet til at foretage undersøgelser af indholdet af lægemidler i foderstofferne. Da EF-bestemmelserne vedrørende tilsætningsstoffer imidlertid også indeholder bestemmelser vedrørende en række andre stoffer, der ikke hidtil har været direkte berørt af foderstoflovgivningen, må der forudses en udvidelse af undersøgelsesarbejdet, hvilket vil medføre øgede udgifter til analyser.

Det kan endvidere forudses, at der i fremtidige undersøgelser af foderstoffer også vil indgå undersøgelser af stoffer, som hidrører fra den almene forurening af samfundet, og på dette grundlag ville kommissionen anse det for rimeligt, at samfundet som helhed bidrager til dækning af de med sådanne kontrolforanstaltninger forbundne udgifter.

Den forøgelse af foderstofkontrollens udgifter, som måtte blive resultatet af de af kommissionen foreslåede udvidelser, forudsættes dækket af en forøgelse af afgifterne til kontrollen på samme måde som hidtil.

Derimod mener kommissionen ikke at kunne tage stilling til, hvorvidt tilsvarende betragtning kan gøres gældende, for så vidt angår udvidelse af foderstofkontrollens aktiviteter i henhold til bestemmelser, der gennemføres som følge af tilslutningen til EF.

13. DEN FRIVILLIGE FODERSTOFKONTROL

Som foran nævnt har landbrugsministeriet i skrivelse af 21. februar 1973 anmodet kommissionen om i sit arbejde at inddrage spørgsmålet om den frivillige foderstofkontrols fortsatte beståen i EF-samarbejdet og eventuelt fremkomme med forslag til en sådan frivillig kontrol.

Baggrunden herfor var en henvendelse fra statens husdyrbrugsudvalg om en ændring af den bestående ordning dels under hensyn til det forestående EF-samarbejde dels under hensyn til, at en betragtelig del af de i den frivillige foderstofkontrol deltagende producenter ønskede at udtræde af kontrollen, såfremt der ikke blev givet mulighed for fremstilling og salg af foderblandinger uden oplysning om navnene på de anvendte råstoffer og disses indbyrdes vægtforhold. Endvidere blev det fra de nævnte virksomheders side stillet som forudsætning for en forbliven under den frivillige foderstofkontrol, at tilslutningen til denne fik et større omfang end hidtil.

Kommissionen har på dette grundlag drøftet den frivillige foderstofkontrols situation. Der har været enighed om, at den frivillige foderstofkontrol, som den har fungeret gennem årene, har været af stor betydning for en forbedring af danske foderstoffers kvalitet til gavn for såvel forbrugere som producenter, og at en ordning med et tilsvarende formål kan være hensigtsmæssigt også i forbindelse med Danmarks indtræden i det europæiske økonomiske fællesskab.

Spørgsmålet om mulighederne for opretholdelse af en frivillig foderstofkontrol under en harmonisering af foderstoflovgivningen i EF kan formentlig besvares bekræftende, såfremt ordningen alene - som den nugældende danske - omfatter selve kontrolvirksomheden. Af harmoniseringsbestemmelser inden for foderstofområdet i EF foreligger foreløbig kun rådsdirektiv nr. 70/524 af 23. november 1970 om tilsætningsstoffer til foderstoffer, men der er af kommissionen fremsat forslag til 2 forordninger om henholdsvis fastsættelse af højesteindhold af uønskede stoffer i foderstoffer og om handel med foderstoffer. Det fremgår heraf, at de enkelte medlemsstater er forpligtet til at påse overholdelsen af harmoniseringsbestemmelserne, og at reglerne for den dertil fornødne kontrolvirksomhed fastsættes af den enkelte stat. Det er herved forudsat, at kontrolreglerne ikke tilsidesætter traktatbestemmelser eller deri værende forudsætninger for gennemførelse af et fælles marked.

Hvorvidt der herudover vil være mulighed for på frivilligt grundlag at fastsætte særregler om krav til foderstoffer eller om deklaration, kan efter kommissionens opfattelse ikke besvares på indeværende tidspunkt, da den endelige udformning af de derhen hørende fællesskabsregler som nævnt endnu ikke foreligger.

Under hensyn hertil og til, at hensigtsmæssigheden af en frivillig foderstofkontrol vil være afhængig af udformningen af den lovmæssige kontrolordning på grundlag af kommissionens foreliggende forslag, har kommissionen ikke fundet, at en dyberegående drøftelse af den frivillige kontrols fremtidige

udformning på nuværende tidspunkt tjente noget formål. Man har dog ønsket at fremhæve, at den til den frivillige kontrol hørende offentliggørelse af analyseresultaterne må tillægges stor betydning, og at en bevarelse af denne, evt. anordnet i lovgivningen, er særdeles ønskværdig.

Husdyrarternes forskellige udnyttelse af foderstofferne og i forbindelse hermed særligt usikkerheden i protein- og energivurderingen har gennem adskillige år været et problem for foderstofkontrollen og i særlig grad for den frivillige kontrol. Først de seneste års forsøg på dette område har givet resultater, som har bragt en løsning af dette spørgsmål nærmere.

Den frivillige foderstofkontrol oprettedes i 1926 under landøkonomisk forsøgslaboratorium og med landbrugsministeriets godkendelse med det formål at sikre en beskyttelse af foderstofforbrugerne ud over, hvad den daværende foderstoflovgivning gjorde muligt.

Reglerne for denne kontrol blev udformet med godkendelse af statens husdyrbrugsudvalg og indeholder som grundlag for kontrollens virksomhed bestemmelser om

1. pligt til for de enkelte firmaer at yde garantier for indhold af foderenheder og fordøjeligt renprotein og for visse varer også for indholdet af råfedt,
2. pligt til at yde erstatning, såfremt et parti ved de på kontrollens initiativ foretagne undersøgelser viser sig ikke at svare til de ydede garantier, og erstatningspligten omfatter hele den solgte del af det underindholdige parti,
3. regler vedrørende partibetegnelse, som med henblik på eventuel erstatningspligt karakteriserer foderstoffer med samme sammensætning, samme garantier og fremstillet inden for samme måned,
4. pligt til i tilfælde af underindhold at meddele foderstofkontrollen fuldstændig fortegnelse over køberne af det underindholdige parti, og
5. offentliggørelse af foderstofkontrollens analyseresultater dels ved, at resultaterne udsendes såvel til fabrikant som til forbruger, dels ved udsendelse af meddelelse om erstatning i tilfælde af underindhold til samtlige aftagere af underindholdige partier og dels endelig gennem kontrollens årlige beregning, der omfatter samtlige inden for et beretningsår fremkomne analyseresultater.

Da foderstofloven af 1938 trådte i kraft (i 1939), blev tilsynet med lovens overholdelse overdraget forsøgslaboratoriets forannævnte foderstofkontrol, som samtidig ændrede navn til statens foderstofkontrol, men bortset fra indpasningen af lovens bestemmelser i kontrollens regler skete der ikke ændringer i den frivillige foderstofkontrols virksomhed.

Der var imidlertid fortsat en afgørende forskel mellem bestemmelserne i foderstofloven af 1938 og reglerne for den frivillige foderstofkontrol med hensyn til garantiforpligtelserne, idet nævnte foderstoflov ikke indeholdt bestemmelser, som forpligtede sælgerne af foderblandinger til at yde garantier for indhold af foderenheder og fordøjeligt renprotein m. v.

Først i foderstofloven af 1962 blev disse forpligtelser lovfæstede, og de principielle forskelle mellem de i sidstnævnte foderstoflov indeholdte bestemmelser og den frivillige foderstofkontrols regler er herefter

- at analyseresultaterne af den frivillige kontrol offentliggøres og er til den enkelte landmands rådighed i det omfang, han ønsker at gøre brug af disse analyseresultater, medens på den anden side resultaterne af tilsynet med lovens overholdelse ikke er til offentlighedens rådighed, jfr. foran,
- at det påhviler fabrikanten af de under den frivillige foderstofkontrol fremstillede foderstoffer at svare erstatning, såfremt kontrollen konstaterer underindhold af foderenheder, fordøjeligt renprotein eller råfedt, medens på den anden side købere af foderstoffer, som ikke er omfattet af den frivillige kontrol, selv skal tage initiativ til at lade prøver undersøge og i tilfælde af underindhold selv skal rejse søgsmål over for sælgeren, og
- at foderstoffer, fremstillet under den frivillige foderstofkontrol, skal garanteres sunde og gode, d. v. s. fri for stoffer, der må anses for skadelige for husdyr, og at stofferne hverken helt eller delvis må være mugne, harske, brankede eller på anden måde fordærvede. Et sådant forbehold kan tages for så vidt angår foderstoffer, der er fremstillet uden for den frivillige foderstofkontrol, jfr. § 2, stk. 9, i lov nr. 93 af 16. marts 1962.

Hvad angår den frivillige kontrols regler om erstatningspligten er at bemærke, at denne uden vanskeligheder har kunnet praktiseres, hvor salg af foderstofferne er sket direkte fra fabrik til forbruger, idet sælgeren i sådanne tilfælde altid vil have kendskab til, hvem der har modtaget dele af underindholdige partier, og derfor også have mulighed for at meddele foderstofkontrollen navnene på de pågældende modtagere.

Hvor leveringer sker via mellemhandlere, har erstatningsreglerne derimod været vanskelige at praktisere efter hensigten: at erstatningen skal komme selve forbrugeren til gode.

Mellemhandlere af foderstoffer bogfører nemlig ikke til hvem dele af solgte partier leveres, og kan iøvrigt efter hidtidige bestemmelser heller ikke forpligtes dertil.

Foderstofkontrollen har derfor ingen mulighed for at få de nødvendige oplysninger om navne på foderstofforbrugere, som modtager leveringer gennem mellemhandlere, og er derfor henvist til alene at tilskrive forhandlerne med anmodning om at lade meddelelsen gå videre til eventuelle aftagere af underindholdige partier. Men i hvilket omfang, sådanne anmodninger efterkommes, har kontrollen ikke mulighed for at konstatere.

Ved afslutningen af 39. beretningsår var under den frivillige foderstofkontrol indmeldt 158 fabrikker. I det senest afsluttede 46. beretningsår var 89 indmeldt under kontrollen, hvilket praktisk taget omfatter alle større foderblandingsfabrikker inden for den private sektor, men kun et mindretal inden for andelssektoren.

De seneste års nedgang i antallet af indmeldte firmaer er først og fremmest forårsaget af de strukturændringer, der har fundet sted også inden for foderstofindustrien.

Produktionen af foderstoffer under den frivillige kontrol, udgifterne i forbindelse med kontrollen, antallet af undersøgte prøver og antallet af underindholdige partier inden for de sidste 5 beretningsår vil fremgå af nedenstående tabel.

Beretningsår	Produktions størrelse tons	Udgifter vedr. den frivillige kontrol kroner	Antal undersøgte prøver	Antal underindholdige partier
1967/68	1.457.830	1.166.587	4.107	212
1968/69	1.239.870	1.253.465	4.110	266
1969/70	1.217.944	1.228.605	3.881	233
1970/71	1.249.879	1.317.235	3.821	259
1971/72	1.252.263	1.440.580	3.806	250

København, den 16. juni 1973.

H. Dybdahl

J. Fris Jensen

Th. Kofoed

Alf Lund

A. Madsen

A. Neimann-Sørensen

Bengt Nielsen

Harald M. Petersen,
kommissionens formand

Erik Porsberg

Ib Skovgaard

C. C. Scavenius

P. Vejby Sørensen

Henning Staun

Thorst. Johnson
sagk. sekretær

14. MINDRETALSUDTALELSER

Et mindretal bestående af Ib Skovgaard kan ikke tilslutte sig kommissionens flertals forslag om, at der gives tilladelse til salg af foderblandinger uden samtidig oplysning om de anvendte råstoffer og det vægtforhold, hvori disse råstoffer indgår i foderblandinger.

Mindretallet er enig i behovet for en udvidet kvalitetsdeklaration for foderblandinger, løbende tilpasset udviklingen i den tekniske-biologiske viden, således at foderstofforbrugeren kan anvende indkøbte foderblandinger hensigtsmæssigt. Udvidet kvalitetsdeklaration bør efter mindretallets opfattelse have som forudsætning, at der også meddeles oplysninger om de anvendte råstoffer og disses indbyrdes vægtforhold i foderblandinger. Kendskab til råstofsammensætningen i foderblandinger er stadig en forudsætning for fastlæggelse af foderblandingers energiindhold. Hertil kommer, at anvendte råstoffers værdistoffer ikke fuldt ud kan ventes at være additive, hvilket efter mindretallets opfattelse opfordrer til tilbageholdenhed med skift i foderblandingers råstofsammensætning. Visse råstoffer indeholder specifikke stoffer, som påvirker animalske produkters kvalitet. Også derfor bør foderstofforbrugerne have mulighed for kendskab til den benyttede råstofsammensætning i foderblandinger.

Mindretallet lægger endelig stor vægt på det forhold, at manglende råstofdeklaration vil begrænse prisdannelsens gennemsigtighed på foderstofmarkedet, som derfor hurtigt vil kunne skifte karakter.

Fabrikskontrol og autorisation til fremstilling af foderblandinger til salg bør efter mindretallets opfattelse indføres som et naturligt led i en ændring af den hidtidige "Lov om handel med foderstoffer" henimod en "Lov om produktion og handel med foderstoffer".

Mindretallet kan tilslutte sig ønsket om indenfor kendte grænser at sikre øget fleksibilitet i sammensætningen af foderblandinger, bestemt af de anvendte råstoffers kvalitets- og prisvariationer. Dette bør imidlertid efter mindretallets opfattelse ikke ske på bekostning af pligten til deklarering af den anvendte råstofsammensætning.

I overensstemmelse med kommissionens opfattelse kan mindretallet tilslutte sig:

- at reglen, om at kun organiske råstoffer med over 65 f. e. pr. 100 kg kan indgå i foderblandinger, ophæves, og
- at antallet af betegnelser for de mest kvalitetsvarierende råstoffer udvides.

For at lette mulighederne for at tilpasse sammensætningen af foderblandinger til råstoffernes pris- og kvalitetsvariationer foreslås:

- at der i forbindelse med udvidet fabrikskontrol gives foderstofindustrien tilladelse til at deklarere vægtindholdet af anvendte råstoffer med intervalangivelse (f. eks. bomuldsfrøkager 35-40%), og
- at oplysninger til foderstofforbrugerne om vægtindholdet af anvendte råstoffer i fremtiden tilstilles forbrugerne på en måde, som ikke virker urimeligt omkostningsfordyrende for foderstofindustrien.

Fremtidige kontrol - og garantiproblemer bør vurderes i sammenhæng med indførelse af fabrikskontrol og autorisation. Det er mindretallets opfattelse, at den fremtidige lovbestemte kontrolaktivitet bør have mindst samme omfang, som den hidtil gennemførte i medfør af Den frivillige Foderstofkontrol. De vigtigste elementer i Den frivillige Foderstofkontrols virksomhed bør derfor søges indarbejdet i en ny lov om produktion og handel med foderstoffer.

Endelig ønsker mindretallet at påpege, at der fremtidigt kan blive behov for at søge en ny ikke nationalt diskriminerende, frivillig foderstofkontrol etableret, der kan bidrage til at fastholde sådanne vilkår på det danske foderstofmarked, som efter nærværende mindretals opfattelse er i overensstemmelse med foderstofforbrugernes interesser for leverance af kvalitetsrigtige og prisbillige foderblandinger.

Et mindretal bestående af H. Dybdahl, C. C. Scavenius og P. Vejby Sørensen er af den opfattelse, at de tekniske vanskeligheder ved en råstofdeklaration samtidig med en næringsstofdeklaration ikke er tilstrækkelig argumentation for at undlade en sådan råstofdeklaration.

En råstofdeklaration vil være af betydning for vurdering af en foderblandning i tilfælde, hvor eventuelt uidentificerede og for husdyrene eller husdyrprodukterne skadelige stoffer erfaringsmæssigt optræder i tilknytning til bestemte råstoffer. Andre begrundelser for råvaredeklaration er anført under pkt. d., s. 18.

Mindretallet anser en næringsstofdeklaration alene for at give stort set tilsvarende gennemsigtighed i prisdannelsen på foderstofmarkedet som en råstofdeklaration alene, men anser en kombination af de to deklarationer for at give en væsentligt forbedret gennemsigtighed.

En samtidig næringsstof- og råstofdeklaration anses derfor for den bedste og mest hensigtsmæssige løsning. Råstofdeklarationen kan eventuelt gives med visse tolerancer.

Da mindretallet imidlertid betragter fordelene ved en næringsstofdeklaration i sammenligning med det eksisterende system for meget betydelige, anses en ordning, hvor de nuværende råstofdeklarerede foderblandinger og næringsstofdeklarerede foderblandinger kan købes valgfrit, for at være den næstbedste løsning.

Der lægges vægt på at fremme mulighederne for økonomisk optimal blandingssammensætning, idet dansk husdyrbrug bør have samme redskaber i hænde som dets konkurrenter.

Et mindretal (Bengt Nielsen, Alfr. Madsen og Erik Porsberg) er enig i, at udviklingen indenfor husdyrbruget og foderstofindustrien gør det påkrævet at udvide det tilsyn og den kontrol, der i henhold til gældende lov (lov nr. 93 af 16. marts 1962, § 11) føres med overholdelsen af de fastsatte bestemmelser, men må være betænkelig ved som lovpligtig forudsætning for ret til erhvervsmæssig fremstilling af foderblandinger at foreslå et så rigoristisk indgreb i erhvervetsfriheden som indførelse af en autorisationsordning indeholdende bestemmelser om, at inddragelse af autorisationen under visse omstændigheder (grovere forseelser) kan komme på tale.

Betænkeligheden grunder sig dels i, at lovmæssigt krav om autorisation indføres på et område, hvor der hidtil har hersket uindskrænket erhvervetsfrihed, og dels i, at en eventuel inddragelse af autorisationen for en kortere eller længere periode som følge af overtrædelse af de gældende bestemmelser ville være urealistisk i det øjeblik, lovovertræderen er en landsdelsdækkende eller i hvert fald landsdækkende virksomhed, idet det ikke ville være muligt for de gennem eventuelle sanktioner indirekte ramte forbrugere andet steds at skaffe sig erstatningsleverancer for den (forbigående) bortfaldne produktion.

I tilfælde af, at der som foreslået i nærværende betænkning (afsnit 15) etableres lovmæssig mulighed for fremstilling af foderblandinger uden råstofdeklaration ("lukkede" blandinger), kan mindretallet imidlertid acceptere, at en autorisationsordning - såvel som udvidet fabrikskontrol - vil være hensigtsmæssige foranstaltninger til gennemførelse af den derved nødvendiggjorte udvidelse af kontrollen med fabrikationsstederne.

I denne forbindelse ønsker samme mindretal at henlede opmærksomheden på, at man ved gentagne lejligheder under kommissionsarbejdet har anført, at tilladelse til fremstilling af "lukkede" blandinger efter foderstofindustriens opfattelse kunne eller burde kædes sammen med pligt til medlemsskab af en udbygget "frivillig" foderstofkontrol.

Ved denne fremgangsmåde, der som allerede nævnt måtte være baseret på de pågældende virksomheders frivillige tilslutning, ville forbrugeren - gennem den frivillige foderstofkontrol - opnå:

- a) indførelse af en autorisationsordning, herunder udvidet fabrikskontrol, idet fremstilling af foderblandinger uden råstofdeklaration ("lukkede" blandinger) kun måtte finde sted på virksomheder, der var autoriseret dertil samt indmeldt under den frivillige kontrol

- b) en udbygget fabrikskontrol. Angående nødvendigheden heraf henvises bl. a. til afsnit 9 i nærværende betænkning
- c) offentliggørelse af analyseresultater vil fortsat kunne finde sted
- d) reglerne for den frivillige kontrol kunne indeholde en erstatningsordning med "indbygget" fast skala for, hvilken godtgørelse forbrugeren har krav på i tilfælde af konstaterede underindhold
- e) konkurrencen på foderstofmarkedet vil med de valgmuligheder, en sådan ordning indebærer, blive afgørende for, i hvilket omfang det ene eller det andet af de to deklarationssystemer måtte blive fremherskende i foderstofhandelen, idet forbrugeren fremdeles vil have mulighed for, hvis det ønskes, at købe foderblandinger med oplysning om anvendte råstoffer deklareret på hidtidig vis.

15. LOVUDKAST

Arbejdet i kommissionen har på afgørende måde været påvirket af Danmarks tilslutning til De Europæiske Fællesskaber.

Under hensyntagen til den harmonisering mellem fællesskabernes lovgivning om handel med foderstoffer og den danske lovgivning herom, som må forventes at finde sted i takt med færdigbehandlingen inden for EF, er det kommissionens opfattelse, at ændringer i den gældende danske foderstoflovgivning på nærværende tidspunkt som hovedregel bør foretages i det omfang, hvori sådanne ændringer må anses for tvingende nødvendige, og derfor ikke bør afvente harmoniseringen med EF-bestemmelserne.

På denne baggrund stiller kommissionens flertal forslag om følgende ændringer i lov nr. 93 af 16. marts 1962 om handel med foderstoffer.

A. Ublandede foderstoffer, jfr. nævnte lovs § 3.

Stk. 3-7 og stk. 9 udgår, og der anføres i stedet

Nyt stk. 3.

Der fastsættes i medfør af foderstofloven en fortegnelse over samtlige ublandede handelsfoderstoffer, der finder anvendelse til erhvervsmæssig indblanding i foderblandinger med angivelse af

- a. navnet på det pågældende foderstof, jfr. samme lovs § 3, stk. 2,
- b. beskrivelse af foderstoffet og
- c. krav med hensyn til foderstoffets indhold.

Nyt stk. 4.

Foderstoffer, som under stk. 3 anført, kan sælges som standardvarer på betingelse af, at de opfylder de for de respektive varer fastsatte indholdskrav.

Nyt stk. 5.

For foderstoffer, som under stk. 3 anført, der ikke opfylder de fastsatte krav, skal sælgeren give oplysning om indholdet i det omfang, dette ikke svarer til standardkravene.

B. Foderblandinger, jfr. nævnte lovs § 4.

Som nye stk. efter stk. 1 indsættes følgende stykker mrk. x, xx og xxx.

- x. Ved fuldfoderblandinger/helfoderblandinger forstås i denne lov sådanne foderblandinger, som på grund af deres sammensætning ved normal fodring fuldt ud dækker behovet hos de dyr, til hvilke blandingerne er bestemt.
- xx. Ved tilskudsfoderblandinger forstås i denne lov blandinger af foderstoffer, som har et stort indhold af visse stoffer, og som på grund af deres sammensætning kun ved opfodring sammen med andre foderstoffer dækker behovet hos de dyr, til hvilke tilskudsfoderblandingerne er bestemt.
- xxx. I erhvervsmæssigt fremstillede foderblandinger kan indgå de foderstoffer, som er anført i den i fornævnte § 3 anførte fortegnelse, på betingelse af, at foderstofferne svarer til de i fortegnelsen anførte beskrivelser, jfr. § 3, stk. 3, litra b.
- y. § 4, stk. 9, foreslås ændret som følger.
Ved salg af foderblandinger af enhver art skal sælgeren give følgende oplysninger.
 - a. Navn og adresse på fabrikanten.
 - b. Tidspunktet for blandings fremstilling.
 - c. Blandings betegnelse, jfr. stk. x og xx.
 - d. Angivelse af de dyr, for hvilke blandingen er bestemt.
- yy. Ved salg af foderblandinger, som indeholder organiske råstoffer, bortset fra de i stk. 6 og 7 omhandlede blandinger, vitaminkoncentrater, tranemulsioner og modermælkserstatninger, skal udover de i stk. y anførte oplysninger angives indholdet af træstof angivet i %.
- yyy. Landbrugsministeren kan efter indstilling fra det i stk. E nævnte udvalg fastsætte grænser for, hvor meget et foderstofs virkelige indhold må afvige fra det garanterede.

Nyt stk. 10.

Ved salg af foderblandinger, der indeholder organiske råstoffer bortset fra de i stk. 6 og 7 omhandlede blandinger, tranemulsioner og vitaminkoncentrater, skal foruden de i stk. y og yy anførte oplysninger gives følgende oplysninger.

- a. For foderblandinger til kreaturer, heste og får:
 - a. 1. Indholdet af foderenheder pr. 100 kg, beregnet på en af statens foderstofkontrol godkendt måde, og
 - a. 2. indholdet af råprotein i % bestemt ved pepsin-saltsyre metoden.

- b. For foderblandinger til svin:
 - b. 1. Indholdet af foderenheder pr. 100 kg, beregnet på en af statens foderstofkontrol godkendt måde, og
 - b. 2. indholdet af fordøjeligt råprotein i % bestemt ved pepsin-saltsyre metoden.
 - c. For foderblandinger til fjerkræ:
 - c. 1. Indholdet af kg kalorier omsættelig energi pr. kg, beregnet på en af statens foderstofkontrol godkendt måde, og
 - c. 2. indholdet af fordøjeligt råprotein, bestemt ved pepsin-saltsyre metoden og angivet pr. 3000 kg kalorier omsættelig energi.
 - d. For tørfoderblandinger til pelsdyr:
 - d. 1. Indholdet af kg kalorier omsættelig energi pr. kg, beregnet på en af statens foderstofkontrol godkendt måde, og
 - d. 2 indholdet af fordøjeligt råprotein i % bestemt ved pepsin-saltsyre metoden.
 - e. For foderblandinger til kaniner:
 - e. 1. Indholdet af foderenheder pr. 100 kg, beregnet på en af statens foderstofkontrol godkendt måde, og
 - e. 2. indholdet af fordøjeligt råprotein i % bestemt ved pepsin-saltsyre metoden.
- C. Landbrugsministeren fastsætter efter indstilling fra det i afsnit E. omhandlede udvalg bestemmelser vedrørende angivelse af indhold af råfedt, aminosyrer, mineralstoffer og andre stoffer i det omfang, hvori sådanne angivelser er af betydning for de enkelte blandingers fodringsmæssige værdi.
- D. Der fastsættes bestemmelse om, at fremstilling af foderblandinger kun må ske i henhold til autorisation.
- E. Landbrugsministeren nedsætter et udvalg til at følge udviklingen inden for den biologisk-tekniske forskning og i nødvendigt omfang at fremkomme med forslag til ændring af de oplysninger, der skal gives ved salg af foderblandinger.

16. BILAG OG TABELLER

Bilag 1. Fodermiddelvurderingen. Redegørelse med tabeller og tavler fra den af kommissionen nedsatte arbejdsgruppe	38
Bilag 2. Skrivelse af 29. december 1972 fra professor P. E. Jacobsen m. fl. vedrørende kvalitetsdeklaration af foderblandinger som afløsning for råvaredeklaration	52
Bilag 3. Skrivelse af 11. april 1973 fra Dansk Pelsdyravlerforening vedrørende opfodringsfærdige minkfoderblandinger (vådt foder) .	53
Tabel 1. Antal fabrikker fordelt efter produktionens størrelse	56
Tabel 2. Antal prøver udtaget som led i tilsynet med foderstoflovens overholdelse fordelt efter varens art	57
Tabel 3. Tilsynsprøver og indberetninger til landbrugsministeriet	58
Tabel 4. Indberetninger til landbrugsministeriet om overtrædelser fordelt efter varens art	59
Tabel 5. De indberettede forhold fordelt efter årsag	59
Tabel 6. Indberettede tilfælde af afvigelser fra det garanterede vedr. indhold af fordøjeligt renprotein, foderenheder og råfedt fordelt efter varens art	60

Fodermiddelvurderingen

Redegørelse fra gruppen af særligt sagkyndige, som af landbrugsministeriets kommission til revision af foderstoflovgivningen er udpeget til at overveje spørgsmålet om en ændring af den energetiske vurdering af fodermidlerne, således som besluttet ved kommissionens møde den 24. september 1971.

Arbejdet har strakt sig over 8 møder, og følgende har deltaget: Forsøgsleder Preben E. Andersen, videnskabelige assistenter S. Christensen, lic.agro. J. Højland Frederiksen og Gunnar Jørgensen, forsøgsleder, dr.agro. Arne Madsen, videnskabelig assistent, dr.agro. A. Just Nielsen, forstander Harald M. Petersen, der har ledet møderne, forsøgsleder Vagn E. Petersen, der har fungeret som sekretær, og forsøgsleder, lic.agro. Grete Thorbek.

Grundlaget for gruppens arbejde har været lovkommissionens beslutning om, at kommissionens arbejde skal koncentreres om stillingtagen til de bestemmelser vedrørende handel med foderstoffer inden for de europæiske fællesskaber (EF), som for nærværende er til behandling, og hvoraf det bl.a. fremgår, at det ved salg af foderblandinger foreslås tilladt - men altså ikke gøres obligatorisk - at yde garanti for energiindholdet ved salg af foderblandinger, og at sådanne garantiangivelser skal udtrykkes som nettoenergi bortset fra fjerkræfoder, for hvilket energiindholdet skal udtrykkes i omsættelig energi.

Det er over for gruppen oplyst, at Danmarks mission ved EF på forespørgsel fra lovkommissionens formand har fået oplyst, at det er muligt, at bestemmelserne om deklaration af energiindholdet i foderblandinger vil udgå af EF-forslaget under dets videre behandling som følge af definitionsvanskeligheder og vanskeligheder med hensyn til fastlæggelse af tilstrækkeligt sikre analysemetoder.

Det er i samme forbindelse oplyst fra den danske mission ved EF, at såfremt angivelserne nettoenergi og omsættelig energi bibeholdes, skal disse angivelsesformer følges, dersom man ønsker at yde garanti for energiindholdet, og at det ikke vil være tilladt i stedet for eller eventuelt tillige med at deklarere andre former for energiindholdet, f.eks. indholdet af skandinaviske foderenheder.

Endelig er det oplyst, at der ikke for nærværende i forbindelse med EF-forslaget er truffet nærmere bestemmelser med hensyn til beregningssystemet for nettoenergi, henholdsvis omsættelig energi med hensyn til, hvilke fordøjelighedscoefficients der skal lægges til grund for beregningen, og hvilke faktorer der igrøvrigt skal anvendes, ligesom der heller ikke er truffet bestemmelse om, hvor detailleret beregningssystemet skal være i henseende til de enkelte dyrearter eller produktioner.

Den energetiske vurdering af fodermidlerne har her i landet ligesom i de fleste andre lande med udviklet husdyrbrug gennem en lang årrække været baseret på fodermidlernes indhold af protein, råfedt, kvælstoffri ekstraktstoffer (beregnet som differens) og træstof, bestemt efter vedtagne analytiske kemiske metoder og omregnet til fordøjelige næringsstoffer på grundlag af for-

døjelighedskoefficienter, bestemt ved dyreforsøg - for den skandinaviske foderenheds vedkommende ved forsøg med drøvtyggere.

Det er gruppens opfattelse, at også et fremtidigt energivurderingssystem bør baseres på indholdet af fordøjelige næringsstoffer, idet man ikke mener at kunne pege på noget andet system, som med tilsvarende sikkerhed kan benyttes i foderplanlægningen og konsulenttjenesten såvel som i forbindelse med kontrolmæssige foranstaltninger til sikring af forbrugernes interesser.

Gruppen har ikke anset det for sin opgave at beskæftige sig med spørgsmålet om, hvorvidt der bør foretages ændringer i de vedtagne metoder for kemiske analyser i forbindelse med fodervurderingssystemet, men ønsker dog at pege på visse forhold, hvor ændringer i analysemetoderne forekommer tiltrængt.

Dette gælder således med hensyn til metoden til bestemmelse af indholdet af råfedt, bestemt ved æterekstraktion, dels fordi man ved denne metode får fejlagtige værdier i visse foderstoffer, og dels på grund af, at forekomst af kalksæber i fæces giver fejlagtige resultater i forbindelse med bestemmelsen af fordøjelighedskoefficienter.

Det skal dog i denne forbindelse tilføjes, at hvor energivurderingen sker under anvendelse af en værdifaktor, således som tilfældet er i forbindelse med den skandinaviske foderenhed, vil værdifaktoren have en korregerende indflydelse på således opståede fejl.

Også for så vidt angår træstoffractionen vil det være ønskeligt at finde frem til ændringer i den anvendte metode, der mindre summarisk angiver foderstofferne indhold af stofgrupper, som kun i begrænset omfang kan udnyttes af vore husdyr, og som i visse tilfælde virker depressivt på fordøjeligheden af andre stoffer.

Endvidere må det påpeges, at fraktionen N-fri ekstraktstoffer repræsenterer en række forskellige stoffer, hvoraf stivelse/sukker, som kan bestemmes ved kemisk analyse, er langt de vigtigste stofgrupper og udslagsgivende for foderets energetiske næringsværdi.

Den skandinaviske foderenhed er opbygget på grundlag af forsøg med kvæg og er i sin opbygning en produktiv enhed, baseret på fodermidlernes værdi ved mælkeproduktion.

Der foreligger omfattende forsøgsmateriale, som belyser, dels at de forskellige husdyrarter fordøjer samme foderstof i forskellig grad, og dels at det ikke er muligt ved hjælp af faste faktorer for de respektive foderstoffer at omregne indholdet af fordøjeligt næringsstof, bestemt ved forsøg med een dyreart, til indholdet af fordøjeligt næringsstof til en anden dyreart.

Allerede af disse omstændigheder fremgår, at den skandinaviske foderenhed ikke er et tilstrækkeligt sikkert grundlag for vurderingen af fodermidler. I særdeleshed til andre arter af husdyr end drøvtyggere kan anvendelsen af den skandinaviske foderenhed føre til fejlagtige økonomiske dispositioner i den praktiske foderplanlægning. På denne baggrund må det tillægges afgørende betydning, at et fremtidigt energivurderingssystem opdeles efter de enkelte dyrearters evne til at udnytte foderet.

Det har under drøftelserne været påpeget, at en yderligere opdeling af fodervurderingssystemet kunne være begrundet ud fra den betragtning, at der inden for samme dyreart kan gøre sig betydelige forskelle gældende i foderudnyttelsen alt efter dyrenes alder og produktionens art, f. eks. at fede-

kvæg må regnes at udnytte samme foderstof anderledes end malkekvæg og pattegrise samme foderstof anderledes end søer.

Uanset disse betragtningers utvivlsomme rigtighed må en specialisering af fodervurderingssystemet, som går videre end til arten af husdyr, anses for betænkelig på grund af den usikkerhed i systemet i almindelighed, som det ville kunne medføre.

Efter gruppens opfattelse bør der ved udarbejdelsen af et nyt vurderingssystem lægges afgørende vægt på følgende:

- 1) At man råder over tilstrækkeligt sikre fordøjelighedskoefficienter til brug i beregningssystemet.
- 2) At de kemiske stofgrupper, som indgår i beregningen af energien, tillægges en indbyrdes værdi, der så nær som muligt svarer til den værdi, hvori de kan udnyttes af dyrene.
- 3) Da nettoenergi kan beregnes på forskellig måde, og da det ikke fremgår af forslaget til bestemmelser i EF, hvorledes man tænker sig nettoenergien beregnet, må gruppen stærkt fremhæve betydningen af, at der sikres adgang til dansk deltagelse i kommende forhandlinger med henblik på nærmere definition af begrebet nettoenergi. Det skal i denne forbindelse tilføjes, at gruppen nøje har diskuteret de senere års videnskabelige undersøgelser, der viser hen til en vurdering ud fra omsættelig energi med anvendelse af korrektionsfaktorer væsentligt baseret på koncentrationsgraden.

Man ønsker samtidig at pege på, at det for den praktiske værdi af et fremtidigt energivurderingssystem er af afgørende betydning, at systemet er lige anvendeligt for handelsfodermidler (kraftfoder) og for grovfoder, og at systemet er så enkelt som muligt og baseret på undersøgelsesmetoder, som gør det muligt for foderstofindustrien at få foretaget de undersøgelser, som er nødvendige som grundlag for garantiangivelser, og samtidig i størst muligt omfang tillader kontrolnæssige foranstaltninger med solgte foderstoffer til effektiv beskyttelse af forbrugernes interesser.

Hvad særligt angår foderblandinger til pelsdyr er det under drøftelserne i gruppen påpeget, at der gennem flere år og fælles for de nordiske lande har været anvendt omsættelig energi som kriterium, og at der ikke ses at foreligge tilstrækkeligt erfaringsmateriale til overgang til nettoenergi for pelsdyrfoders vedkommende.

Angående spørgsmålet om fordøjelighedskoefficienter er det gruppens opfattelse, at et særligt system for energivurdering i et større markedsfællesskab må have til forudsætning, at man også er enige om, hvilke fordøjelighedskoefficienter der skal benyttes ved fodermiddelvurderingen.

Vanskelighederne i forbindelse med at fastlægge til formålet tilstrækkeligt sikre fordøjelighedskoefficienter for de enkelte fodermidler er efter gruppens opfattelse først og fremmest et spørgsmål om arbejdet med indsamling og vurdering af relevante fordøjelighedsforsøg.

Man undlader i denne forbindelse ikke at henvise til, at der i Vesttyskland findes et institut, der gennem en årrække specielt har beskæftiget sig med indsamling og vurdering på global basis af oplysninger vedrørende forsøg med foderstoffer, herunder fordøjelighedskoefficienter og kemisk analyser. Instituttet er: Dokumentationsstelle der landwirtschaftlichen Universität Hohenheim, Nordstrasse 22, 7000 Stuttgart/Hohenheim, og instituttets chef er for tiden dr. H. Haendler.

Man har i gruppen drøftet forskellige systemer, der anvendes i foder-middelvurderingen, og har foretaget sammenlignende beregninger vedrørende sådanne systemer i relation til det hidtil her i landet anvendte energivurderingssystem udtrykt i skandinaviske foderenheder. Beregningerne har omfattet 16 af de almindeligst anvendte handelsfoderstoffer og 11 almindeligt anvendte grovfodermidler.

Resultaterne af disse beregninger findes anført i efterfølgende tabel med bilag, hvori er gjort rede for kildematerialet i forbindelse med de forskellige systemer og nærmere enkeltheder angående beregningsgrundlaget.

Endvidere findes som bilag 4 tavler, som har til formål grafisk at vise, hvorledes de undersøgte beregningssystemer indvirker på fodermiddelvurderingen for de undersøgte foderstoffers vedkommende.

Sammendrag.

Gruppen mener at kunne tilråde overgang til de energivurderingskriterier, som findes indeholdt i EF-forslaget til bestemmelser om handel med foderstoffer, d. v. s. nettoenergi og - for fjerkræ - omsættelig energi, idet man dog i denne forbindelse tillader sig særligt at henviser til det på side 40 foroven anførte og yderligere henstiller, at man fra dansk side fremhæver nødvendigheden af en opdeling af fodervurderingssystemet på de enkelte husdyrarter, jfr. det foran anførte.

Hvad særligt angår foderblandinger til pelsdyr undlader man ikke at pege på, at der gennem en årrække med tilfredsstillende resultat har været benyttet omsættelig energi som energivurderingsgrundlag i de skandinaviske lande. Så vidt det foreligger oplyst for gruppen, findes der ikke tilstrækkeligt erfaringsmateriale med hensyn til overgang til beregning af nettoenergi. Gruppen må derfor anbefale, at omsættelig energi også fremtidig anvendes som vurderingsgrundlag for pelsdyr, i hvert fald for de kødædende pelsdyrs vedkommende.

Der er i gruppen enighed om ud fra de foran anførte forudsætninger, at den skandinaviske foderenhed bør forlades som vurderingsgrundlag, selv om Danmark ikke tilsluttes det europæiske fællesmarked, og at tilråde, at energivurderingssystemet i så fald baseres på nettoenergi henholdsvis omsættelig energi.

Gruppen har med henblik på sidstnævnte tilfælde drøftet, om fodervurderingssystemet i så tilfælde bør opbygges som et system af erstatningsækvivalenter, f. eks. med foderværdien af byg som grundlag på tilsvarende måde som praktiseret i det nuværende system.

Gruppen har ikke ment at burde tage stilling til dette spørgsmål, men ønsker dog at pege på de praktiske fordele, som et sådant system indebærer.

April 1972.

Tabel a.

Forskellige fodermidlers energetiske næringsværdi til kvæg, svin, fjerkræ og pelsdyr,

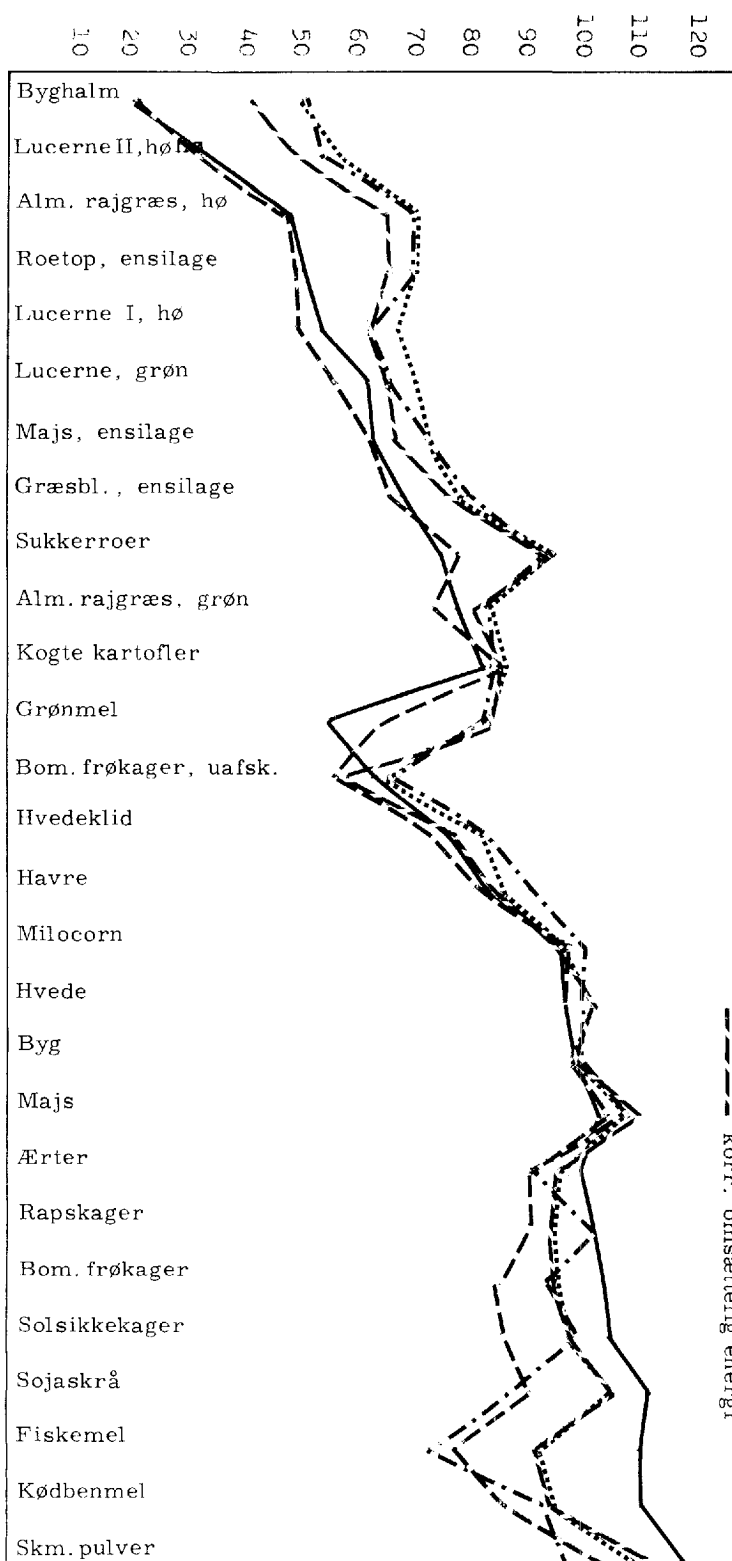
Foderstof	Kemisk sammensætning gram pr. kg tørstof					Ford.koefficienter kvæg			
	råpr.	råf.	Nfe.	træst.	aske	råpr.	råf.	Nfe.	træst.
Byg	116	24	784	48	28	65	89	92	35
Milicorn	108	43	801	22	26	70	79	85	53
Havre	115	56	701	98	30	71	83	77	25
Hvede	127	24	801	28	20	74	63	92	47
Majs	113	51	801	20	15	65	89	95	58
Hvedeklid	174	52	603	108	63	75	77	75	26
Grønmel	171	33	434	258	104	76	64	76	85
Bomuldsfrøkage	473	81	277	104	65	83	94	67	28
" uafsk.	253	53	368	265	61	70	94	55	25
Rapskage	369	109	332	115	75	76	94	80	18
Solsikkekage	437	96	236	163	68	89	94	71	26
Sojaskrå	517	10	340	60	73	88	88	94	74
Ærter	274	16	614	63	33	73	65	93	46
Kødbenmel	617	110	21	-	252	83	93	50	-
Fiskemel	761	28	12	-	199	84	97	50	-
Skm.pulver	357	7	545	-	91	95	100	100	-
Sukkerroer	62	4	818	60	56	42	5	53	95
Kogte kartofler	87	4	810	30	69	52	-	87	45
Alm. rajgræs, grøn	184	37	452	214	113	71	65	81	80
Lucerne, grøn	193	29	380	287	111	78	31	71	55
Græsbl., ensilage	158	38	406	269	129	76	81	70	79
Majs, "	110	27	536	262	65	60	73	63	71
Roetop, "	131	32	486	145	206	68	46	79	76
Alm. rajgræs, hø	109	22	444	342	83	65	53	59	76
Lucerne I, "	213	22	416	229	120	78	30	69	48
" II, "	157	14	345	389	95	72	25	60	43
Byghalm	40	18	447	434	61	17	48	43	55

Forskellige fodermidlers energetiske næringsværdi til
kvæg, svin, fjerkræ og pelsdyr,
beregnet efter forskellige vurderingssystemer.

Tabel b.

Foderstof	Kvæg									
	Skand. foderenh.		Stivelses- værdi		Omsættelig energi		Netto- energi		Korr. oms. energi	
	f. e.	forh.	kg	forh.	Mcal.	forh.	Mcal.	forh.	Mcal.	forh.
Byg	1,18	100	0,85	100	3,17	100	1,77	100	2,22	100
Milocorn	1,16	98	0,84	99	3,10	98	1,78	101	2,16	97
Havre	0,99	84	0,70	82	2,76	87	1,62	92	1,88	85
Hvede	1,16	98	0,83	98	3,25	103	1,78	101	2,29	103
Majs	1,23	104	0,89	105	3,47	109	2,02	114	2,47	111
Hvedeklid	0,92	78	0,63	74	2,62	83	1,49	84	1,76	79
Grønmel	0,67	57	0,57	67	2,71	85	1,48	84	1,84	83
Bomuldsfrøkage	1,24	105	0,74	87	3,06	97	1,68	95	2,13	96
" uafsk.	0,76	64	0,49	58	2,12	67	1,22	69	1,34	60
Rapskage	1,22	103	0,78	92	3,04	96	1,83	103	2,11	95
Solsikkekage	1,25	106	0,75	88	3,14	99	1,77	100	2,20	99
Sojaskrå	1,33	113	0,78	92	3,35	106	1,58	89	2,37	107
Ærter	1,19	101	0,79	93	3,12	98	1,63	92	2,18	98
Kødbenmel	1,32	112	0,74	87	3,04	96	1,67	94	2,11	95
Fiskemel	1,31	111	0,67	79	2,99	94	1,31	74	2,07	93
Skm. pulver	1,40	119	0,88	104	3,50	110	1,73	98	2,50	113
Sukkerroer	0,90	76	0,67	79	3,05	96	1,67	94	2,12	95
Kogte kartofler	0,99	84	0,72	85	2,80	88	1,52	86	1,91	86
Alm. rajgræs, grøn	0,93	79	0,64	75	2,69	85	1,49	84	1,82	82
Lucerne, grøn	0,74	63	0,49	58	2,27	72	1,19	67	1,46	66
Græsbl., ensilage	0,82	69	0,57	67	2,55	80	1,44	81	1,70	77
Majs, "	0,76	64	0,54	64	2,33	74	1,31	74	1,51	68
Roetop, "	0,61	52	0,43	51	2,29	72	1,26	71	1,48	67
Alm. rajgræs, hø	0,58	49	0,41	48	2,27	72	1,26	71	1,47	66
Lucerne I, "	0,65	55	0,43	51	2,20	69	1,13	64	1,41	64
" II, "	0,43	36	0,29	34	1,86	59	0,97	55	1,12	50
Byghalm	0,27	23	0,20	24	1,65	52	0,94	53	0,95	43

Forholdstal: byg = 100

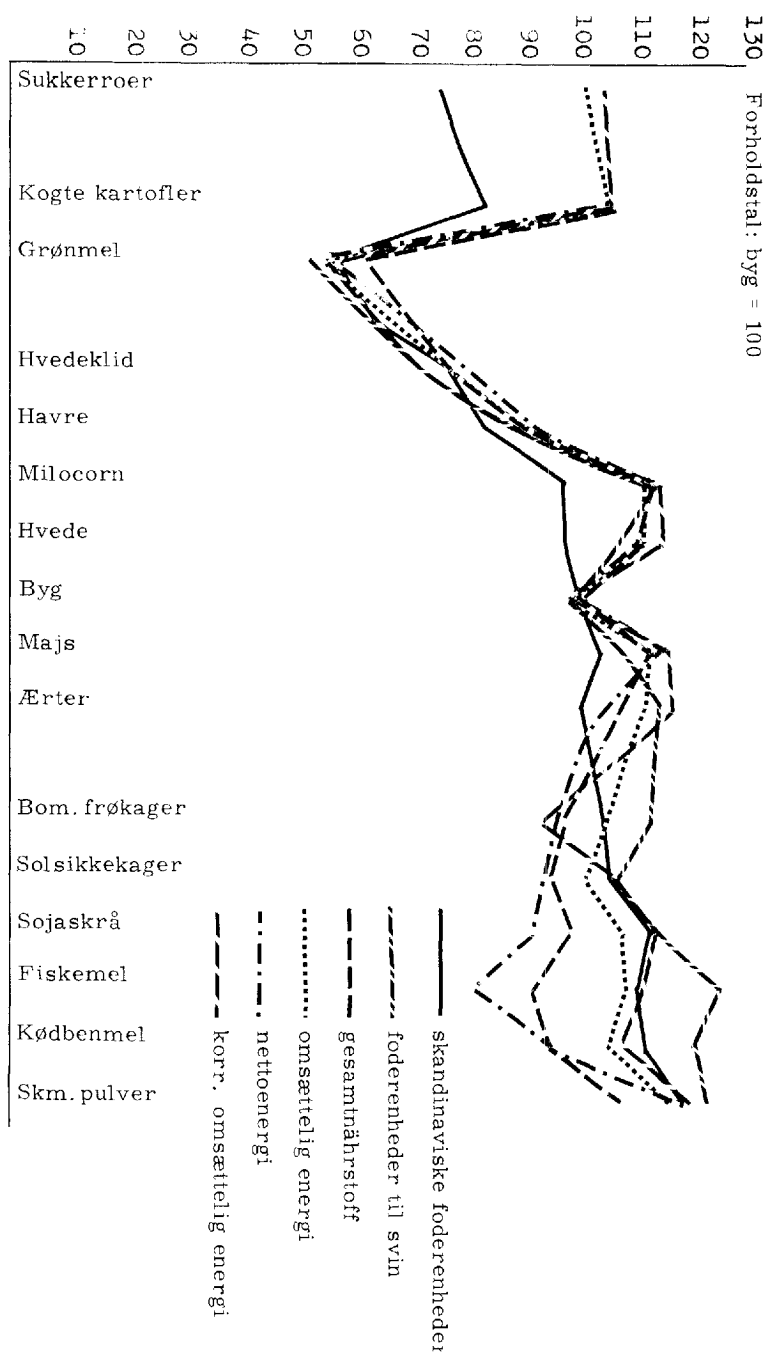
Forskellige fodermidlers energetiske næringsværdi til
kvæg, svin, fjerkræ og pelsdyr,
beregnet efter forskellige vurderingssystemer.

Tabel c.

Foderstof	Svin									
	Foder- enheder x)		Gesamt- nährstoff		Omsættelig energi		Netto- energi		Korr. oms. energi	
	f. e.	forh.	gr.	forh.	Mcal.	forh.	Mcal.	forh.	Mcal.	forh.
Byg	1,13	100	824	100	3,43	100	2,42	100	2,69	100
Milocorn	1,27	112	924	112	3,83	112	2,75	114	3,10	115
Havre	0,99	88	750	91	3,11	91	2,26	93	2,37	88
Hvede	1,22	108	916	111	3,83	112	2,69	111	3,10	115
Majs	1,22	108	930	113	3,86	113	2,78	115	3,12	116
Hvedeklid	0,83	73	633	77	2,66	78	1,88	78	1,93	72
Grønmel	0,60	53	522	63	1,92	56	1,39	57	1,52	57
Bomuldsfrøkage	1,28	113	805	98	3,61	105	2,35	97	2,52	94
Solsikkekage	1,22	108	791	96	3,51	102	2,30	95	2,87	107
Sojaskrå	1,29	114	812	99	3,70	108	2,23	92	3,03	113
Ærter	1,30	115	893	108	3,84	112	2,55	105	3,16	117
Kodbenmel	1,37	121	784	95	3,64	106	2,30	95	2,91	108
Fiskemel	1,41	125	756	92	3,74	109	1,98	82	3,02	112
Skm. pulver	1,39	123	894	108	3,97	116	2,86	118	3,24	120
Sukkerroer	0,93	82	862	105	3,50	102	2,54	105	2,81	105
Kogte kartofler	1,14	101	876	106	3,62	106	2,57	106	2,89	107

x) beregnet med fordøjelighedskoefficienter for svin.

SVIN

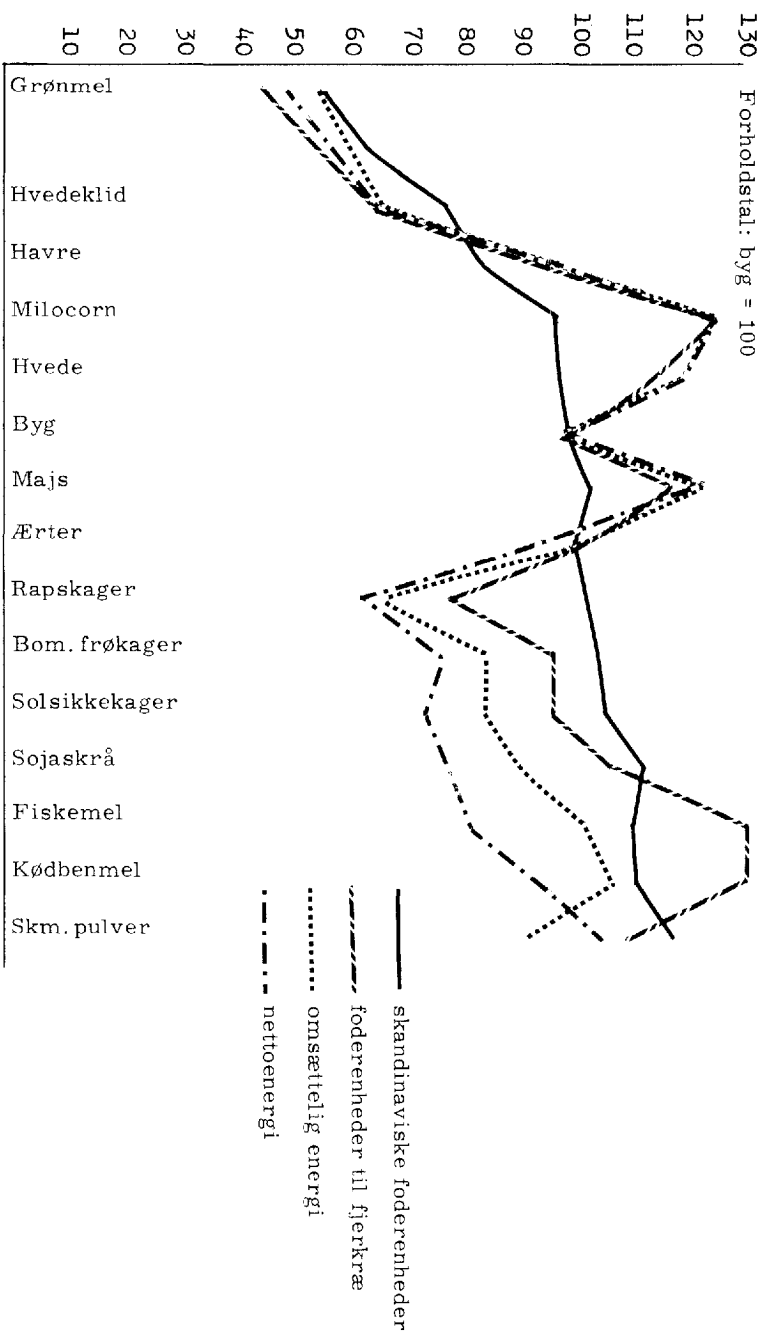
Forskellige fodermidlers energetiske næringsværdi til
kvæg, svin, fjerkræ og pelsdyr,
beregnet efter forskellige vurderingssystemer.

Tabel d.

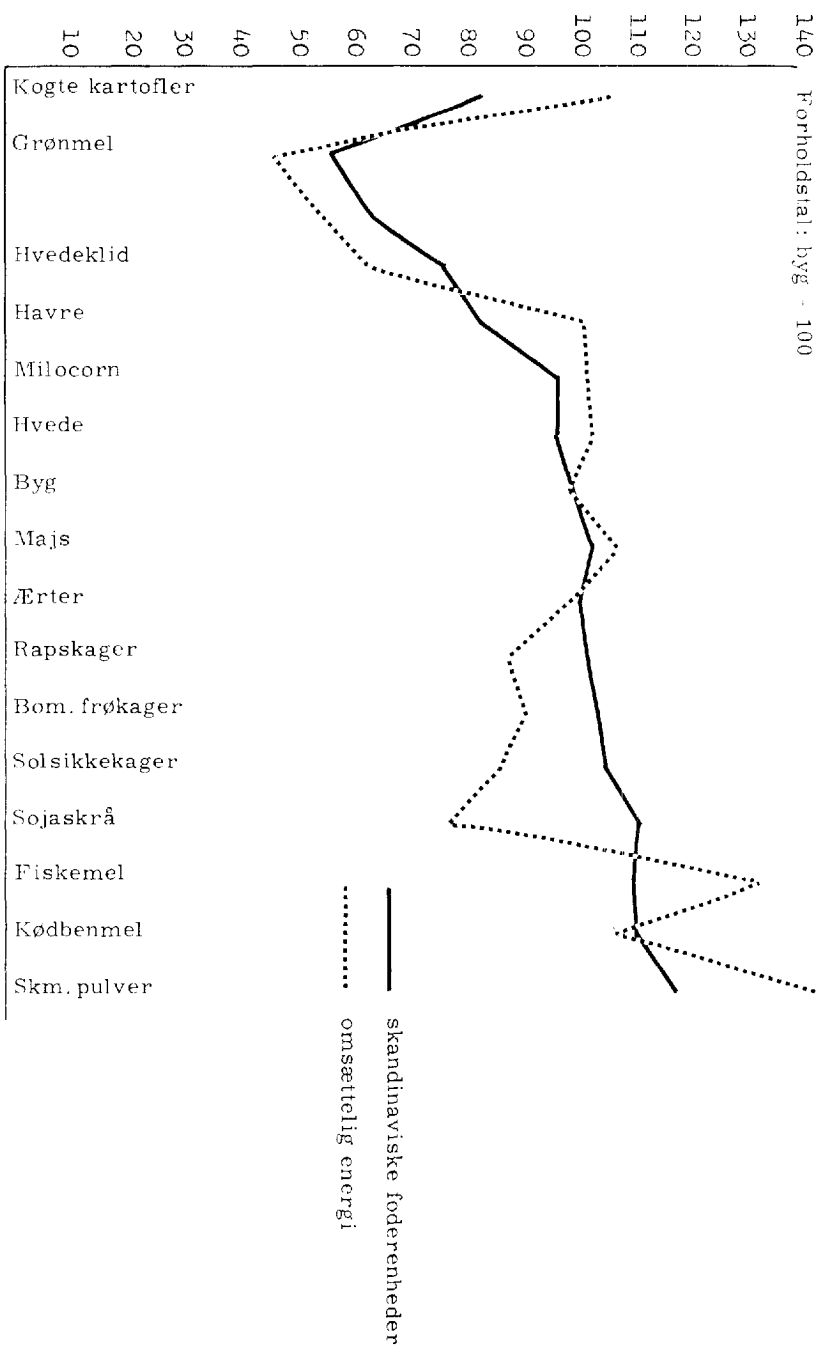
Foderstof	Fjerkræ						Pelsdyr		
	Foder- enheder x)		Omsættelig energi		Netto- energi			Omsættelig energi	
	f. e.	forh.	Mcal.	forh.	Mcal.	forh.		Mcal.	forh.
Byg	0,99	100	3,04	100	2,24	100		2,37	100
Milocorn	1,24	125	3,79	125	2,83	126		2,45	103
Havre	0,91	92	2,92	96	2,17	97		2,39	101
Hvede	1,15	116	3,66	120	2,71	121		2,47	104
Majs	1,17	118	3,74	123	2,77	124		2,58	109
Hvedeklid	0,64	65	2,04	67	1,48	66		1,53	65
Grønmel	0,46	46	1,69	56	1,11	50		1,12	47
Bomuldsfrøkage	0,96	97	2,57	85	1,73	77		2,16	91
Rapskage	0,78	79	2,08	68	1,40	63		2,11	89
Solsikkekage	0,96	97	2,59	85	1,66	74		2,09	88
Sojaskrå	1,06	107	2,78	91	1,74	78		1,87	79
Ærter	1,03	104	3,03	100	2,15	96		2,36	100
Kødbenmel	1,30	131	3,25	107	2,11	94		2,55	108
Fiskemel	1,30	131	3,11	102	1,84	82		3,18	134
Skm. pulver	1,09	110	2,82	93	2,35	105		3,38	143
Kogte kartofler								2,73	115

x) beregnet med fordøjelighedskoefficienter for fjerkræ.

FJERKRÆ

PELSDYR

Kildemateriale (kvæg).

Kemisk sammensætning, fordøjelighedscoefficienter og værdital: 45. betretning fra statens foderstofkontrol (1971).

Skandinaviske foderenheder: 45. beretning fra statens foderstofkontrol (1971).

Stivelsesværdi: Futterwerttabellen der DLG - Wiederkäuer - (1968).

Omsættelig energi og nettoenergi: Futtermitteltabellenwerk (1970).

Korrigeret omsættelig energi: Korrektionen er foretaget på værdierne for omsættelig energi beregnet efter Futtermitteltabellenwerk og efter W. Flatt: Korr. Net. E. til mælkeproduktion pr. 100 kg foder = 0.84 Oms. E. - 44.0.

Ref. Georgia Nutrition Conference (Proceedings) 1970, Atlanta, Georgia, February 25-27, 1970.

Grovfoder.

Kemisk sammensætning, fordøjelighedskoefficienter og værdital:

Futterwerttabellen der DLG - Wiederkäuer - (1968).

Skandinaviske foderenheder: Beregnet efter Nils Hansson.

Kildemateriale (svin).

Kemisk sammensætning: 45. beretning fra statens foderstofkontrol (1971).

Fordøjelighedskoefficienter: Futterwerttabellen der DLG - Schweine - (1970).

Foderenheder: Beregnet efter Nils Hansson, dog med fordøjelighedskoeffi-
cients for svin.

Gesamtnährstoff: Futterwerttabellen der DLG - Schweine - (1970).

Omsættelig energi og nettoenergi: Futtermitteltabellenwerk (1970).

Korrigeret omsættelig energi = oms. energi - 800 kcal pr. kg fodertørstof. 381. beretning fra landøkonomisk forsøgslaboratorium, København, og Proc. 5th Energy Symposium, Switzerland, EAAP publi. 13: 137-140 (1970).

Grovfoder.

Kemisk sammensætning og værdital: Futterwerttabellen der DLG - Wiederkäuer - (1968).

Kildemateriale (fjerkræ).

Kemisk sammensætning: 45. beretning fra statens foderstofkontrol (1971).

Fordøjelighedskoefficienter: Futtermitteltabellenwerk (1970).

Foderenheder: Beregnet efter Nils Hansson, dog med fordøjelighedskoef-
ficienter for fjerkræ.

Omsættelig energi: I henhold til angivelse fra landøkonomisk forsøgslaboratorium, afdelingen for forsøg med fjerkræ.

Nettoenergi: Futtermitteltabellenwerk (1970).

Kildemateriale (pelsdyr).

Kemisk sammensætning: 45. beretning fra statens foderstofkontrol (1971).

Fordøjelighedskoefficienter:) I henhold til angivelse fra landøkonomisk
) forsøgslaboratorium, afdelingen for forsøg

Omsættelig energi:) med pelsdyr.

Afdelingen for
DYREFYSLIOLOGI, BIOKEMI OG
ANALYTISK KEMI

PEJ/ewk

Statens Husdyrbrugsudvalg,
Kontoret,
her.

29. december 1972

Vedrørende kvalitetsdeklaration af foderblandinger
som afløsning for råvaredeklaration

En række forsøg gennem de senere år har vist, at foderets sammensætning i henseende til indhold af visse næringsstoffer kan øve stor indflydelse på tilvækst og foderforbrug samt slagte kvalitet (amino-syrer, fedtsyrer, andre stoffer).

Indhold af sådanne stoffer kommer ikke til udtryk i selve råstoffets betegnelse, og foderblandingers råvaresammensætning - d. v. s. navnene på de anvendte råstoffer og disses indbyrdes vægtforhold - er som følge heraf ikke tilstrækkeligt grundlag for en relevant bedømmelse af en foderblanding til en given produktion.

Ud fra disse forudsætninger må det tillægges afgørende betydning, at der sker en ændring i vurderingen af foderblandinger under hensyntagen til indhold af kvalitetsbetingende stoffer som de ovenfor anførte.

I indstillingen af 17/10-72^x) er foreslået, at råvaredeklarationen afløses af en kvalitetsdeklaration, som i højere grad tager husdyrenes behov for forskellige stoffer i betragtning. De deklarationsforpligtelser, der er nævnt i indstillingen, må betragtes som et første skridt på vejen frem mod en virkelig kvalitetsdeklaration.

Der må i denne forbindelse lægges vægt på, at en nyordning er gjort betinget af en effektiv fabrikskontrol, hvorved der føres tilsyn med, at de fremstillede foderblandinger opfylder de krav, der må stilles til kvalitetsblandinger.

Det er vor opfattelse, at de foreslåede regler for en begrænset kvalitetsdeklaration giver forbrugerne en større sikkerhed for en virkelig god vare end den nuværende deklaration af råvareindhold.

P. E. Jakobsen

J. Fris Jensen

A. Neimann-Sørensen

Jens Nielsen

H. M. Petersen

Henning Staun

O. Venge

x) Skrivelse til statens husdyrbrugsudvalg angående ændring af påbudte oplysninger og typisering af foderblandinger under den frivillige kontrol.

Den 11. april 1973
al/at

Landbrugsministeriets kommission
til revision af foderstoflovgivningen
Skovbrynet 6
2800 Lyngby

Vedr. opfodringsfærdige minkfoderblandinger (vådt foder)

Som aftalt på mødet i lovkommissionen den 2. april d.å. fremsendes hermed en redegørelse for Dansk Pelsdyravlerforenings synspunkter med hensyn til en revision af den nugældende foderstoflov, lov nr. 93 af 16. marts 1962 om handel med foderstoffer og med specielt sigte på handel med opfodringsfærdigt mink- og rævefoder, jfr. lov nr. 113 af 30. marts 1966 og Landbrugsministeriets bekendtgørelse, nr. 265 af 14. juni 1967 om handel med opfodringsfærdige minkfoderblandinger.

I udkastet til kommissionens betænkning er der givet en omtale af omsætningen af handelsfoderstoffer, og det anføres, at den årlige produktion af foderblandinger i de senere år har ligget på ca. 2,5 millioner tons, når det gælder foder til kvæg, svin og fjerkræ, mens produktionen af opfodringsfærdige foderblandinger til mink i de seneste år har udgjort ca. 250.000 tons årligt.

Udover den sidst nævnte oplysning om minkfoder er der ikke, hverken i dette eller senere afsnit givet oplysninger om fremstilling og forbrug af minkfoder, som peger på den fundamentale forskel, der er på dette foder og dets fremstilling og foder til de andre husdyrarter. Mens foderet til kvæg, svin og fjerkræ m.v. er tørfoder, som fremstilles på foderstoffabrikkerne i meget store partier, som hos forbrugerne kan lagres i længere tid, så er det opfodringsfærdige foder til mink et "vådt" foder, som almindeligvis indeholder ca 70% vand og for størstedelen består af letfordærlige animalske foderemner, som forudsætter at foderet ikke blot skal leveres til forbrugerne dagligt, men også må opfodres snarest muligt efter leveringen.

Vi er naturligvis fra erhvervets side interesserede i en lovgivning, som kan tilsikre forbrugerne levering af et sundt og godt foder, og med de oplysninger som i denne forbindelse er relevante til bedømmelse af dets egnethed som pelsdyrfoder, men vi finder ikke, at den nuværende bekendtgørelse om handel med opfodringsfærdige minkfoderblandinger har fået en sådan udformning, at det i praksis er muligt at efterleve den.

I forslaget til betænkning er omtalt tilsynsbestemmelserne for så vidt angår overholdelsen af foderstoflovens bestemmelser, og der lægges ikke skjul på, at effektiviteten af foderstofkontrollens prøveudtagningsvirksomhed i de seneste år har været stærkt begrænset af, at tankvogne i stigende grad har været taget i anvendelse ved udlevering af foderstoffer.

Kan disse betragtninger gøres gældende, når der er tale om udbringning af tørfoderblandinger fra fabrikanter til forbrugere vil vi gerne henlede opmærksomheden på, at hele fremstillings- og fordelingsprocessen, når det gælder minkfoder efter vor opfattelse gør det helt umuligt at tilrettelægge og gennemføre en effektiv kontrol, sådan som loven tilsigter, når det gælder færdigblandet minkfoder fra en fodercentral til forbrugerne.

Der fremstilles her i landet årligt ca. 250.000 tons minkfoder. Af denne produktion fremstilles de 75-80% på tilsammen ca. 50 fodercentraler. Resten fremstilles af minkavlere, som selv råder over foderkøkken, og som selv foretager indkøb af råvarerne.

Da der som nævnt er tale om fersk foder må dette fremstilles på fodercentralerne dag for dag, og under hensyn til at det skal leveres ud til forbrugerne tidligt på dagen, begynder man meget tidligt om morgenen fremstillingen under et hårdt arbejdspress. Det vil ikke være rimeligt, og heller ikke praktisk muligt, at forlange af disse virksomheder, at de samtidig skal kunne efterleve at give forbrugerne de i bekendtgørelse om handel med opfodningsfærdige minkfoderblandinger i § 2 anførte oplysninger, så meget mere som råvaretilførelserne kan variere stærkt, især når det gælder fisk, hvor man er afhængig af vejrlig og fangstmuligheder.

En meget væsentlig del af fiskefoderet leveres til fodercentralerne i frosen stand og består ofte af forskellige slags fiskeaffald, hvor det ikke er muligt at identificere de enkelte bestanddele.

Endelig skal det også når talen er om at meddele oplysninger om næringsstofindhold påpeges, at de enkelte fodercentraler ikke råder over laboratorium og hjælpemidler, som gør det muligt at give disse oplysninger samtidig med levering af foderet.

På baggrund af de i det foregående meddelte oplysninger om den praktiske gennemførelse af tilberedning af færdigblandet minkfoder og dets fordeling til forbrugerne, må vi derfor fastslå:

1. at det ikke lader sig gøre at efterleve de i foderstoflovens § 4 stk. 9, pkt. c, d og f anførte krav, og at meddelelseskrav om råvaredeklaration derfor bør udgå af foderstofloven.
2. at de i § 4, stk. 10 anførte krav ikke er relevante, når det gælder færdigblandet minkfoder.
3. at selvom man i princippet kan være enig i at spørgsmålet om fodermidlernes energivurdering bør tages op til revision og derfor fremtidig, når der er tale om færdigblandet minkfoder bør baseres på indholdet af kg kalorier omsættelig energi pr. kg foder, og indholdet af fordøjeligt råprotein i procent, kan man ikke godkende at dette medtages som nyt stykke d i forslaget til nyt stk. 10 i § 4.
Motivering herfor vil være at finde i det foran anførte om de helt specielle forhold som gør sig gældende for fremstilling af færdigblandet minkfoder og
4. at der vedrørende stk. D under "Foderblandinger" ikke finder at være nogen begrundelse for at forlange gennemført en autorisationsordning for fodercentraler, som leverer færdigblandet minkfoder.

Til slut skal det anføres, at vi fra Dansk Pelsdyravlerforening i princippet kan tiltræde at færdigblandet minkfoder omfattes af foderstofloven, og som forudsætter at sælgeren hæfter for at de solgte foderstoffer er sunde og gode, og hverken helt eller delvis er mugne, harske, brankede eller på anden måde fordærvede, som det hedder i lovens § 2 stk. 9.

P. f. v.

Alf Lund

Tabel 1. Antal fabrikker fordelt efter produktionens størrelse i finansåret 1971-72

Fabrikationens art	100 t	101 - 500 t	501 - 2500 t	2501 - 10.000 t	10.001 - 25.000 t	over 25.000 t	Total
Foderblandinger	73	163	330	122	30	15	733
Grønmel	3	15	16	15	1		50
Biprodukter fra møllerivirksomhed	5	5	8	6	3		27
Minkfoder	3	15	16	20	1		55
Biprodukter fra malterivirksomhed	5	6	3	-	-		14
Animalske foderstoffer	3	7	19	10	6	1	46
Vitaminkoncentrater	14	4	1	2	1		22
Oliekager (herunder import)	-	-	1	2	-	3	6
Ublandede mineralfoderstoffer	6	-	10	-	1		17
Fiskeensilage	1	3	2	-	1		7
Diverse	4	1	2	-	1		8
Tørrede mælkeprodukter (skm. pulver m.m.)	3	4	11	-			18
Ialt	120	223	419	177	45	19	1.003

Tabel 2. Antal prøver udtaget som led i tilsynet med foderstoflovens overholdelse fordelt efter varens art.

	Beretningsår x)				
	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72
Foderblandinger til:					
Kvæg	98	57	76	80	103
Svin	295	273	303	271	362
Fjerkræ	31	36	32	39	43
Pelsdyr	29	36	15	35	15
Heste	0	1	2	2	2
Andre foderstoffer:					
Animalske foderstoffer	28	48	42	34	32
Oliekager	96	54	15	47	18
Korn	19	17	9	13	6
Mølleriprodukter	6	9	11	16	13
Vitaminkoncentrater	9	12	9	6	6
Lægemiddelholdige forblandinger	35	47	39	33	13
Lægemiddelholdige fodertilskud	9	9	11	6	3
Mælkeerstatninger	19	13	19	19	18
Grønmel	83	121	70	63	37
Mineralstoffer	4	3	2	8	1
Diverse	26	53	35	18	31
	787	789	690	690	703

x) Statens foderstofkontrols beretningsår: 1. september - 31. august.

Tabel 3. Tilsynsprøver og indberetninger til landbrugsministeriet.

Beretningsår	Antal x) prøver	Antal xx) indberetninger
1960/61	247	53
61/62	431	48
62/63	457	68
63/64	458	74
64/65	599	81
65/66	612	136
66/67	728	176
67/68	787	146
68/69	789	145
69/70	690	166
70/71	690	144
71/72	703	152

x) i denne kolonne er ikke medtaget prøver fra den frivillige kontrol, som er undersøgt for indhold af lægemidler. I de sidste 5 beretningsår har dette antal udgjort henholdsvis 149, 159, 134, 136 og 90 prøver.

xx) i denne kolonne er medregnet indberetninger på grundlag af prøver, udtaget i forbindelse med den frivillige kontrol. I de sidste 5 beretningsår har antallet af således indberettede sager udgjort henholdsvis 12, 18, 13, 23 og 29.

Tabel 4. Indberetninger til landbrugsministeriet om overtrædelser fordelt efter varens art.

	Beretningsår				
	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72
Foderblandinger m. m.	113	114	125	98	115
Grønmel/piller	24	20	27	33	24
Kødbenmel	6	4	9	5	2
Fiskemel	1	5	2	6	10
Vitaminkoncentrater	2	2	3	2	1
	146	145	166	144	152

Tabel 5. De indberettede forhold fordelt efter årsag.

	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72
Afviigelser i:					
Råprotein	10	14	9	7	7
Fordøjeligt renprotein	25	31	48	42	55
Råfedt	13	11	9	16	14
Foderenheder	36	43	40	30	39
Lægemidler	30	35	30	21	38
Vitaminer	37	29	48	15	10
Råstofsammensætning	22	20	17	20	10
Anvendelse af ulovlige foderstoffer	14	22	15	4	2
Manglende oplysninger, uplomberet emballage	30	19	19	26	15
Diverse	21	27	52	47	66
	238	251	287	228	256

Tabel 6. Indberettede tilfælde af afvigelser fra det garanterede vedr. indhold af fordøjeligt renprotein, foderenheder og råfedt fordelt efter varens art.

	Ford. renprot.					Foderenheder					Råfedt				
	a	b	c	d	e	a	b	c	d	e	a	b	c	d	e
Foderblandinger til:															
Kvæg	8	6	6	9	10	3	6	4	7	7	5	6	3	7	9
Svin (færdigbl.)	1					1	1								
" (tilskud)	10	18	32	31	44	3	13	18	9	17					
Fjerkræ	2	1	1	1	1	1			1	2					
Kødbenmel	3	2	5	6	1						6	2	6	2	1
Fiskemel	1	3	1	1	9		1	1	1	1	2	3			5
Grønmel/piller						28	20	15	10	13					
Diverse		1	3	2	1		2	2	2	2					1

Kolonne a: beretningsår 1967/68

" b: " 1968/69

" c: " 1969/70

" d: " 1970/71

" e: " 1971/72

NB. Tabellen viser antallet af tilfælde, i hvilke det er konstateret, at garanti-
en ikke var opfyldt, men tallene i tabellen angiver ikke det antal prøver,
der har givet anledning til indberetning, idet en og samme prøve kan være
indberettet for flere forhold.